

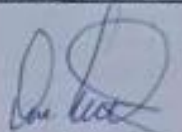
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: Облікова політика підприємства та її вплив на фінансовий результат його діяльності ТОВ «РОЗЕТКА. УА»

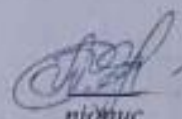
Здобувача вищої освіти II
(магістерського) рівня,
II курсу, ОМО-22-1 групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування» освітня програма
«Облік і оподаткування в управлінні
підприємницькою діяльністю»

підпис
здобувача
вищої освіти

Стояненко Олег
Володимирович

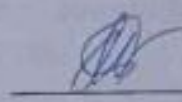
Науковий керівник

підпис
керівника

Сторожук Тетяна
Миколаївна
к.е.н., доцент

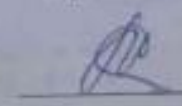
Гарант освітньо-
професійної програми

підпис
керівника

Колісник Олена
Пилипівна
к.е.н., доцент

Допущено до захисту за рішенням
кафедри обліку та консалтингу
протокол від 18.01.2024 № 12

підпис
завідувача
кафедри

Колісник Олена
Пилипівна
к.е.н., доцент

Ірпінь – 2024

Регистрація № 19 25.01.2024 [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

до захисту 14.01.2024 [підпис]
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 4/добре 06.02.2024 [підпис]
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис]
(підпис)

Т. Г. Камінська
(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

[підпис]
(підпис)

О. П. Колісник
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

В. М. Метелиця
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

Б. М. Занько
(ініціали, прізвище)

Секретар комісії:

[підпис]
(підпис)

Д. Л. Судак
(ініціали, прізвище)

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 17:39:30 07.02.2024

Назва файлу з підписом: Кваліфікаційна робота Стояненко О.В..pdf.xml
Розмір файлу з підписом: 16.3 КБ

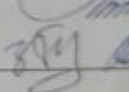
Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Кваліфікаційна робота Стояненко О.В..pdf
Розмір файлу без підпису: 2.0 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

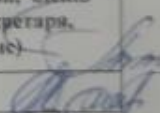
Підписувач: МЕТЕЛИЦЯ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ
П.І.Б.: МЕТЕЛИЦЯ ВОЛОДИМИР МИХАЙЛОВИЧ
Країна: Україна
РНОКПП: 2978215692
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 18:39:30 07.02.2024
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000A3F8FC009F6DD004
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в окремих файлах (XAdES detached)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст кваліфікаційної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, міння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність аргументів та пропозицій)	від 0 до 30	26		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	7		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	2		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	40		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповіль	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	25		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	2		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	42		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	82		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підписи)
82	B	4 (добре)	06.02.2024	

Правила переведенням оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	3 (задовільно)
60-69	D	
50-59	E	2 (незадовільно)
35-49	FX	

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут (факультет) податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та консалтингу
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
Завідувач кафедри
21.10.2023 р.
(дата)

**Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувачу вищої освіти
Стояненко Олегу Володимировичу
(прізвище, ім'я, по батькові)**

1. Тема кваліфікаційної роботи: «Облікова політика підприємства та її вплив на фінансовий результат його діяльності»

Затверджена наказом ректора від «30» 11 2023 р. № 1254

2. Строк здачі закінченої роботи 14.12.2023 р.

3. Цільова установка _____

Мета роботи: розробка теоретичних положень, методологічної бази та практичних рекомендацій щодо формування та вдосконалення облікової політики підприємства, спрямованих на підвищення ефективності управління підприємством.

Об'єкт дослідження: Облікова політика підприємства ТОВ «Розетка. УА», за матеріалами якого проводиться дослідження.

Предмет дослідження система обліку, оподаткування та контролю ТОВ «Розетка. УА»

4. Вихідні дані до роботи: нормативно-законодавчі акти, що регулюють формування облікової політики в Україні та Європі, підручники, навчальні посібники та практичні посібники з бухгалтерського обліку та формування облікової політики підприємства, а також матеріали періодичного друку та інтернет-ресурси, практичні дані з досліджуваного підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу: таблиці, схеми, рисунки, діаграми для надання методичної значущості роботи.

6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

бухгалтерським обліком
1.2. Нормативно-методологічні засади формування
РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «РОЗЕТКА.УА»
2.1. Формування облікової політики підприємства
2.2. Податкова політика підприємства
2.3. Політика підприємства щодо внутрішньогосподарського (управлінського) контролю.

Розділ 3: ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

3.1. Аналіз основних аспектів облікової політики та рекомендації щодо її вдосконалення в підприємстві ТОВ «РОЗЕТКА.УА»

3.2. Пропозиції щодо оптимізації формування облікової політики, як мінімізації податків

3.3. Досвід країн ЄС у формуванні облікової політики підприємств

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

7. Календарний план виконання роботи

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів за планом	
		3	4
1.	Вибір теми, визначення літературних джерел та складання плану роботи	17.10-20.10.2022	18.10
2.	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
2.1	перший розділ	15.05.2023	15.05
2.2	другий розділ	25.09.2023	25.09
2.3	третій розділ	01.12.2023	01.12
3.	Підготовка вступу та висновків	14.12.2023	14.12
4.	Доопрацювання з урахуванням зауважень керівника	18.12.2023	18.12
5.	Перевірка роботи на плагіат	15.01.2024	15.01
6.	Попередній захист роботи	17.01.2024	17.01
7.	Отримання від усту керівника роботи	24.01.2024	24.01
8.	Отримання зовнішньої рецензії	26.01.2024	26.01
9.	Допуск до захисту зав.кафедрою	01.02.2024	01.02
10.	Захист роботи	05-06.02.2024	05.02

Дата видачі завдання «18»_10__2022 р._

8. Керівник кваліфікаційної роботи

9. Гарант освітньо-професійної програми

10. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Сторож
(прізвище)

(підпис)

(прізвище)

Факультету податкової справи, обліку та аудиту

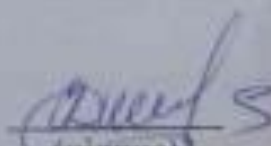
Кафедра обліку та консалтингу

ДОВІДКА
про перевірку кваліфікаційної роботи (проекту)
на академічний плагіат

№ п/п		
1.	ПІБ автора твору	Стояненко Олег Володимирович
2.	ПІБ наукового керівника	Сторожук Т. М.
3.	Тип роботи, що перевіряється(курсова, кваліфікаційна робота (проект))	Кваліфікаційна робота
4.	Тема роботи	Облікова політика підприємства та її вплив на фінансовий результат його діяльності
5.	Рік написання	2023
6.	Оригінальний текст у роботі складає %	100%
7.	Схожість %	0%
8.	Цитати%	0,97%

Відповідальна особа

Судак Д. Л.
(П.І.Б.)

(підпис)

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Облікова політика підприємства та її вплив на фінансовий результат його діяльності»

Мета роботи полягає в досконалому теоретичному обґрунтування, та розробці практичних рекомендацій для вдосконалення облікової політики в рамках обліково-контрольного забезпечення діяльності підприємства

Завданнями роботи є: Детально розглянути теоретичні основи облікової політики в контексті обліково-контрольного забезпечення діяльності підприємства. Здійснити аналіз фінансово-економічної характеристики підприємства, організацію бухгалтерської служби та оцінити ключові елементи її роботи. Визначити систему формування облікової політики підприємства, враховуючи його конкретні особливості. Розробити конкретні рекомендації з удосконалення облікової політики підприємства, спрямовані на покращення ефективності фінансово-господарської діяльності. Визначити методичні аспекти облікової політики, спрямовані на внутрішній контроль та підвищення ефективності управлінських рішень та її вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Розглянути впровадження професійного судження бухгалтера в процесі розробки облікової політики, зосереджуючись на практичних аспектах інтеграції теорії в професійну практику. Узагальнити різноманітні підходи до визначення облікової політики, які пропонують автори з різних джерел, а також проаналізувати вплив факторів на формування облікової політики підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні аспекти формування облікової політики підприємства та її функціональна роль в інформаційному, обліковому та управлінському забезпеченні.

Об'єктом дослідження виступає система формування та реалізації облікової політики підприємства та господарські процеси, що виникають внаслідок впровадження та використання облікової політики що визначають ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Розетка. УА»

Базою дослідження виступає є ТОВ «Розетка. УА».

За результатами дослідження сформульовані проблем та шляхи для розвитку облікової політик та податкової системи ТОВ «Розетка. УА».

Одержані результати можуть бути використані для покращення впливу облікової політики на результати фінансової діяльності підприємств.

Робота містить 87 сторінок, 15 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел з 61 найменувань, 5 додатків.

Ключові слова: облікова політика (accounting policy), методи обліку (accounting methods), звітність та фінансовий звіт (financial reporting).

Рік виконання кваліфікаційної роботи 2023.

Рік захисту роботи 2024.

ABSTRACT:

topic for the master's degree paper is "Accounting Policy of the Enterprise and Its Impact on Its Financial Performance"

Abstract: The aim of this thesis is to provide a comprehensive theoretical foundation and develop practical recommendations for improving the accounting policy within the framework of accounting and control support for the enterprise's activities. The objectives of the study are as follows: to extensively examine the theoretical fundamentals of accounting policy in the context of accounting and control support for the enterprise's activities, conduct an analysis of the financial and economic characteristics of the enterprise, assess the organization of the accounting department, and evaluate key elements of its operation. Additionally, the study aims to define the system for shaping the accounting policy of the enterprise, taking into account its specific features, and to develop specific recommendations for enhancing the enterprise's accounting policy aimed at improving the efficiency of financial and economic activities. The research will identify methodological aspects of accounting policy that focus on internal control and enhancing the effectiveness of managerial decisions and their impact on the financial results of the enterprise. The study will also address the integration of theory into professional practice, particularly regarding the implementation of professional judgment by accountants during the development of accounting policies. The research will synthesize various approaches to defining accounting policies proposed by authors from different sources and analyze the impact of factors on the formation of the enterprise's accounting policy.

The subject of the study encompasses theoretical, methodological, and organizational aspects of the formation of the enterprise's accounting policy and its functional role in informational, accounting, and managerial support.

The object of the study is the system of formation and implementation of the enterprise's accounting policy and the economic processes arising from the adoption and use of the accounting policy that determine the effectiveness of the financial and economic activities of the LLC "Rozetka.UA."

The research is based on LLC "Rozetka.UA."

The study results have led to the formulation of problems and pathways for the development of accounting policies and the tax system of LLC "Rozetka.UA." The obtained findings can be utilized to enhance the impact of accounting policies on the financial results of enterprises.

The thesis consists of 87 pages, 15 tables, 9 figures, a bibliography with 61 references, and 5 appendices.

Keywords: accounting policy, accounting methods, financial reporting.

Year of thesis completion: 2023.

Year of thesis defense: 2024.

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ	
1.1. Сутність та значення облікової політики як інструмента управління бухгалтерським обліком.....	14
1.2. Нормативно-методологічні засади формування облікової політики підприємств.....	24
Висновки до першого розділу	31
РОЗДІЛ 2: ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «РОЗЕТКА.УА»	
2.1. Формування облікової політики підприємства	32
2.2. Податкова політика підприємства.....	48
2.3. Політика підприємства щодо внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та контролю.....	57
Висновки до другого розділу.....	61
Розділ 3: ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	
3.1. Аналіз основних аспектів облікової політики та рекомендації щодо їх зміни на підприємстві ТОВ «РОЗЕТКА.УА».....	64
3.2. Пропозиції щодо оптимізації формування облікової політики, як інструменту мінімізації податків	69
3.3. Досвід країн ЄС у формуванні облікової політики підприємств.....	73
Висновки до третього розділу.....	77
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	90

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасні умови бізнесу ставлять перед керівниками підприємств вимогу ефективного управління. Для прийняття інформаційних управлінських рішень важливо мати надійну інформаційну базу, яка служить основою для таких рішень. Ключовим елементом цієї інформаційної бази є облікова інформація, тому важливим аспектом в управлінні підприємством є формування оптимальної облікової політики. Ця політика визначає рамки для повного і достовірного обліку даних.

Проблема облікової політики полягає у необхідності розробки та впровадження системи принципів, методів та правил, які регулюють процес ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Вона виокремлюється як ключовий аспект управління, оскільки від неї залежить якість та достовірність інформації, що використовується для ухвалення стратегічних та оперативних рішень на підприємстві. Таке формування облікової політики визначає успішну адаптацію підприємства до вимог сучасного господарювання.

Метою будь-якої підприємницької діяльності є одержання позитивного фінансового результату та поліпшення фінансового стану суб'єкта господарювання. Зазначені наслідки обумовлюються не тільки видом діяльності типом виробництва, підходами до організації збуту продукції, але суттєвим чином залежать від обраної політики та організації облікового процесу в цілому.

Необхідно звернути увагу на приведення у відповідність теорії і практики подання інформації про облікову політику підприємства з урахуванням її впливу на показники фінансової звітності і прийняття рішень користувачами. Облікова політика є невід'ємною методологічною основою організації системи бухгалтерського обліку на підприємстві.

Правильно сформована облікова політика дає змогу здійснювати порівняльний аналіз показників діяльності підприємств за різні звітні періоди, а також порівняльний аналіз діяльності різних підприємств

Мета роботи. Метою даного дослідження є досконале теоретичне

обґрунтування, та розробка практичних рекомендацій для вдосконалення облікової політики в рамках обліково-контрольного забезпечення діяльності підприємства. Досягнення цієї мети визначає конкретний контекст дослідження та передбачає вирішення наступних **завдань**:

1. Детально розглянути теоретичні основи облікової політики в контексті обліково-контрольного забезпечення діяльності підприємства.
2. Здійснити аналіз фінансово-економічної характеристики підприємства, організацію бухгалтерської служби та оцінити ключові елементи її роботи.
3. Визначити систему формування облікової політики підприємства, враховуючи його конкретні особливості.
4. Розробити конкретні рекомендації з удосконалення облікової політики підприємства, спрямовані на покращення ефективності фінансово-господарської діяльності.
5. Визначити методичні аспекти облікової політики, спрямовані на внутрішній контроль та підвищення ефективності управлінських рішень та її вплив на фінансові результати діяльності підприємства.
6. Розглянути впровадження професійного судження бухгалтера в процесі розробки облікової політики, зосереджуючись на практичних аспектах інтеграції теорії в професійну практику.
7. Узагальнити різноманітні підходи до визначення облікової політики, які пропонують автори з різних джерел, а також проаналізувати вплив факторів на формування облікової політики підприємства.

Стан та ступінь розробки проблеми. Теоретичні та методологічні аспекти облікової політики та її змін вивчаються та висвітлюються у фаховій літературі та наукових дослідженнях ряду вчених, таких як Бутинець Ф.Ф., Дерій В.А., Кірейцев Г.Г., Коваль Н.І., Кулик В. А., Гудзенко Н.М., Мних Є.В., Пушкар М.С., Подолянчук О.А., Правдюк Н.Л., Савченко В.М. та інші. Однак питання облікової політики як інструменту формування облікової інформації в системі управління підприємством залишається недостатньо висвітленим у контексті

особливості діяльності підприємств різних галузей та умов воєнного стану.

Об'єктом дослідження є система формування та реалізації облікової політики підприємства та господарські процеси, що виникають внаслідок впровадження та використання облікової політики що визначають ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства ТОВ «Розетка.УА».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні аспекти формування облікової політики підприємства та її функціональна роль в інформаційному, обліковому та управлінському забезпеченні.

Методи дослідження. Основу дослідження становив системний аналіз ринкових процесів, що дозволяє визначити особливості бухгалтерського обліку в досліджуваному підприємстві. Керуючись методами систематизації, єдиної подібності та розбіжності, розроблені загальні підходи до визнання та первісної оцінки об'єкта дослідження. Для розв'язання питань методики ведення обліку були використані методи класифікації, групування та інші аналогічні підходи.

Базою дослідження є ТОВ «Розетка.УА». Це український інтернет-магазин, який спеціалізується на продажі електроніки та побутової техніки. Компанія заснована в 2005 році і на сьогоднішній день є одним з найбільших інтернет-магазинів в Україні. Основною діяльністю ТОВ «Розетка. УА» є роздрібна торгівля товарами через веб-сторінку rozetka.com.ua та надання послуг маркетплейсу. Фактична адреса Компанії: Україна, 04080, місто Київ, вул. Кирилівська 82. Станом на 31 грудня 2023 років материнським підприємством компанії було Теманія Ентерпрайзиз Лтд, кінцевими контролюючими сторонами якого були громадяни України Чечоткін Владислав Володимирович та Чечоткіна Ірина Геннадіївна. Частка материнського підприємства у ТОВ «Розетка. УА» становила 100% станом на 31 грудня 2022 та 2023 р.

Компанія була зареєстрована 24 червня 2010 року. З часом Компанія трансформувалася в мультикатегорійний онлайн-супермаркет. З 2016 року Компанія починає працювати як маркетплейс, пропонуючи свою платформу для торгівлі стороннім продавцям. У 2021 році основна діяльність Компанії лежала

у сфері роздрібної торгівлі через веб-сторінку rozetka.com.ua та надання послуг маркетплейсу. Фінансові платіжні послуги компанія здійснює через ТОВ «ФК ЕВО». Чисельність штатних працівників в головному офісі компанії станом на 2022 рік склала 923 осіб. Загальна кількість враховуючи враховуючи усі точки мережі компанії 5625 особи.

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Розетка.УА» представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Розетка. УА»

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення абсолютне, 2022 до 2019, тис. грн	Відхилення відносне 2022 до 2019, %
Необоротні активи станом на 31.12	45733	39713	65128	89744	44011	96,23
Оборотні активи станом на 31.12	1877424	2697092	4167619	3562846	1685422	89,77
Всього активи станом на 31.12	1923157	2736805	4232747	3652590	1729433	89,93
Власний капітал станом на 31.12	71314	179809	213771	327202	255888	358,82
Довгострокові зобов'язання станом на 31.12	32736	24812	30481	30896	-1840	-94,38
Поточні зобов'язання станом на 31.12	1819107	2531387	3988495	3294492	1475385	81,10
Чистий дохід від реалізації послуг та товарів	12192202	17629595	21172647	18390610	6198408	50,84

Собівартість реалізованих послуг та товарів	107919 93	156245 87	179358 21	148407 59	4048766	37,52
Фінансовий результат	24713	37290	149800	40 778	16065	65,01

Джерело: фінансова звітність базового підприємства 2019-2022рр.

Підприємство виявляє значний ріст активів з 1,923,157 тис. грн у 2019 році до 3,652,590 тис. грн у 2022 році, що свідчить про тривалий та стійкий розвиток. Значний ріст власного капіталу на 358,82% вказує на потенціал для фінансової стабілізації та здатності здійснювати внутрішні інвестиції. Щодо фінансової забезпеченості, довгострокові зобов'язання зменшилися, проте поточні зобов'язання значно зросли, що може створити труднощі у керуванні ліквідністю. Зростання чистого доходу на 50,84% свідчить про ефективне керування виробництвом та збутом, а також готовність реагувати на ринкові зміни. Спостерігається збільшення собівартості на 37,52%, що може вказувати на ріст витрат на виробництво або підвищення вартості ресурсів, що варто ретельно вивчити для оптимізації ефективності операцій.

Науково-практична значимість в полягає в виокремленні сучасних проблем формування облікової політики підприємства та визначенні шляхів розвитку податкової системи ТОВ «Розетка.УА», які можуть бути використані в діяльності підприємства.

Структура і обсяг роботи. Дана робота має три основні розділи, кожен з яких висвітлює різні аспекти облікової політики та її вплив на ефективність управління підприємством. У першому розділі розглядається сутність та нормативні засади формування облікової політики, у другому – специфіка формування облікової політики ТОВ "Розетка.УА", а третій розділ зосереджується на напрямках удосконалення облікової політики та її впливу на фінансові показники. Робота містить висновки, список використаних джерел та додатки. Дослідження містить рисунки та таблиці.

Апробація результатів. Участь у Міжнародній науково-практична конференція “Економіка, облік, фінанси та право:сучасні тенденції та перспективи розвитку в Україні та світі” .

РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Сутність та значення облікової політики як інструмента управління бухгалтерським обліком.

Розгляд системи бухгалтерського обліку як окремого бізнес-процесу, результатом якого стає певний інформаційний товар - бухгалтерська звітність, може представляти собою один із можливих підходів до розвитку бухгалтерської науки в сучасних умовах. Якість фінансової звітності як інформаційного продукту є найважливішою її властивістю. Аналіз якості дозволяє сформулювати набір критеріїв, відповідно до яких повинна трансформуватися поточна система бухгалтерського обліку, забезпечуючи її адекватність зростаючим вимогам користувачі.

Кожне підприємство має можливість обрати найбільш прийнятні для нього форми ведення обліку, враховуючи конкретні умови господарювання. Проте, незалежно від обраної форми, облікова політика підприємства повинна відповідати основним принципам бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Серед цих принципів можна виділити повноту висвітлення, автономність, послідовність, безперервність, нарахування, превалювання сутності над формою і використання єдиного грошового вимірника[14, с.12].

Перш ніж розглядати сутність поняття "облікова політика", важливо зрозуміти термін "політика" у загальному розумінні. Політикою називають лінію поведінки чи стратегію, яку обирає хто-небудь у відношенні до певних аспектів або ситуацій [17, с. 506]. Цей підхід до розуміння політики використовується в сфері фінансового обліку підприємства. Облікова політика підприємства визначає загальний напрямок та стратегію обліку фінансових операцій та ведення фінансової звітності на підприємствах. Тобто, облікова політика є важливим інструментом формування фінансової звітності та обов'язковим елементом фінансового обліку.

Облікова політика як інструмент управління бухгалтерським обліком є критично важливою для будь-якої організації. Вона визначає, як компанія реєструє та звітує про свої фінансові операції, що в свою чергу має значний вплив на прозорість та надійність фінансової інформації.

Перші спроби створення облікової політики на корпоративному рівні пов'язані із спробами уряду США в 1929 році встановити офіційні стандарти фінансового обліку [60, с. 270]. Проте послідовний процес впровадження елементів облікової політики в практику розпочався у 1932 році. Тоді Дж. Меєм у листі, адресованому Американському інституту бухгалтерів та Нью-Йоркській фондовій біржі, визначив план дій для їх учасників. Цей план включав наступні складові:

- зобов'язання компаній відкритого типу представляти детальний звіт щодо використання конкретних методів обліку;
- підтвердження дотримання компаніями встановлених методів;
- проведення аудиту, який підтверджував використання цими компаніями визначених методів [57, с. 154-155].

В Україні, як і в більшості країн з радянським минулим, поняття облікової політики за радянських часів не існувало, оскільки бухгалтерський облік розвивався за активної участі радянської держави. Тобто, інструментом нормативного регулювання бухгалтерського обліку тих часів була інструкція, що містила правила його ведення та охоплювала всю методичну базу з урахуванням галузевих особливостей. Це не вимагало ніяких самостійних тлумачень з боку бухгалтерів або інших державних чи професійних органів [7, с. 33].

З цього можна зробити висновок, що важливим чинником, який зумовлює дане дослідження, є той факт, що вітчизняні експерти та законотворці почали оцінювати значущість облікової політики лише у 1991-1992 році. Після здобуття незалежності нашої держави. Але слід брати до уваги той факт що поточному етапі розвитку бухгалтерського та податкового обліку також постає актуальна задача оптимізації та розвитку підприємств, мінімізація видатків використовуючи всі загально можливі способи та методи.

У цьому сенсі дієва облікова політика стає необхідною. Як сказав англійський філософ Джон Локк "Справжнє розуміння починається зі здатності точно визначати поняття" [61]. Тому в роботі перш за все досліджується на скільки відрізняється розуміння основних понять та термінів, що пов'язані з концепцією "облікова політика" різних авторів. Проводячи це дослідження, було встановлено, що різні підходи та тлумачення, які існують у науковій літературі та практиці пов'язані з обліковою політикою, не мають єдиної універсальної інтерпретації, що викликає серйозні труднощі в їх застосуванні в різних галузях та на підприємства, це відображено у фрагментах авторських досліджень, представлених у таблиці додаток А.

Якщо проаналізувати наведені трактування, то вони вказують на актуальну потребу в створенні єдиної концептуальної основи для облікової політики, яка б охоплювала всі її аспекти. Ця уніфікація має сприяти вирішенню внутрішніх конфліктів та розбіжностей у рішеннях фінансового менеджменту підприємства. Така концептуальна чіткість сприяла б більш точному та системному вирішенню питань бухгалтерського обліку та фінансового управління, сприяла б зменшенню непорозумінь та покращенню якості фінансового звітування та управління фінансами на різних рівнях галузей та підприємств.

Аналіз вітчизняної фахової літератури виявляє два основних підходи до розуміння облікової політики. Перший підхід відображає законодавче регулювання облікової політики і визначає її як сукупність принципів, методів та процедур, які використовуються підприємствами для складання та подання фінансової звітності. Другий підхід розглядає облікову політику у більш широкому контексті, розглядаючи її як інструмент для управління обліком та, в кінцевому підсумку, для управління підприємством [32. с.2].

В контексті сучасної України, термін "облікова політика" еволюціонував з часу його першого офіційного використання у 1999 році. Ініційовано Законом "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", цей термін був визначений як "сукупність принципів, методів та процедур, використовуваних

підприємством для формування та представлення фінансової звітності". З того часу, відповідно до розвитку міжнародних стандартів та вимог, в Україні було внесено зміни у законодавство та практику бухгалтерського обліку. Це включає адаптацію до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та оновлення національних стандартів та визначень.

Офіційно поняття "облікова політика" з'явилося внаслідок реформування бухгалтерського обліку, спрямованого на відповідність ринковим відносинам та міжнародним стандартам. До початку ринкових реформ необхідності у розробці облікової політики у підприємств навіть не виникало, оскільки законодавство, що регулювало методику бухгалтерського обліку, не передбачає можливості кількох варіантів відображення в обліку та звітності одних і тих же господарських операцій [7, с. 22].

Взаємозв'язок завдань, пов'язаних з обліковою політикою підприємства, полягає в тому, що облікова політика має вплив на кілька важливих аспектів фінансового управління. Вона регулює фінансовий облік, відображення діяльності підприємства у фінансовій звітності, впливає на стратегічне планування та прийняття рішень, а також на взаємодію з інвесторами та регуляторами. Розробка облікової політики вимагає врахування різних факторів, включаючи правові норми, внутрішні цілі. Під час оцінки фінансової діяльності підприємства, орган, відповідальний за проведення цього процесу (наприклад, аудиторська фірма або податкова інспекція), має право прийти до висновку про недійсність балансу, який складено без затвердженої належним чином облікової політики [6, с.31]. Ця недійсність також може виявлятися у випадку безпідставних змін в обліковій політиці або у відсутності перерахунку прибутків за попередні звітні періоди після внесення змін до цієї політики. Цей висновок ґрунтується на відповідних положеннях Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [40], та актуальних стандартах бухгалтерського обліку.

Формування облікової політики відбувається на трьох рівнях: 1. Міждержавний рівень - на цьому рівні відбувається розробка правил і принципів

функціонування бухгалтерського обліку в межах об'єднання держав. 2. Державний рівень - тут встановлюються загальні правила та стандарти ведення бухгалтерського обліку. 3. Рівень підприємства - це сукупність методів і прийомів ведення бухгалтерського обліку, що прийняті на підприємстві та відповідають особливостям його діяльності [9 с. 49-53]. Детальніше про рівні облікової політики буде висвітлено у питанні 1.2. Організація будь-якого процесу обумовлена складним взаємодією різних чинників, які відіграють ключову роль у його формуванні та розвитку. Ці фактори можна поділити на дві основні категорії: зовнішнє та внутрішнє середовище. Зовнішні та внутрішні чинники середовища облікової політики зумовлюють її динамізм. Здатність до адаптації свідчить про мобільність системи. Взагалі бухгалтерський облік можна вважати інформаційною системою, яка розвивається відповідно до вимог суспільства [59, с.43] Згідно з нормами Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [43], а саме статтею 8 цього закону, формування облікової політики лягає на плечі власника підприємства або особи, яку власник уповноважує на здійснення керівництва діяльністю компанії відповідно до установчих документів.

Керівник підприємства зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами, та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог щодо додержання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів. [13. с. 8]

Формування облікової політики на підприємстві – це трудомісткий і відповідальний процес, оскільки суб'єкту господарювання доведеться працювати тривалий період та враховувати власні активи і зобов'язання згідно з розробленою обліковою політикою. Це потребує від підприємства виваженого підходу до розробки облікової політики, яка має також відповідати специфіці галузі, в якій воно задіяне.[47, с.55]

Слід мати на увазі, що якщо нормативно-правовими актами не передбачено певний метод або процедура ведення обліку, то підприємство

самостійно їх передбачає в наказі (Положення) про облікову політику, виходячи із рекомендованих МСБО та МСФЗ суджень та діючих НП(С)БО України [8, с.52]

“Уся облікова система підприємства має бути побудована таким чином, щоб забезпечувати надання своєчасної та неупередженої облікової інформації про її об’єкти, а також гарантувати достовірність та прозорість фінансових звітів”[19 с.131]. Це вимагає впровадження ефективних процедур внутрішнього контролю та аудиту, які допомагають виявляти та запобігати помилкам або шахрайству.

Основною метою розробки облікової політики є забезпечення надійності та цільового використання фінансової інформації. Ця політика служить фундаментом для управління ризиками, визначення інвестиційних можливостей, взаємодії з податковими та фінансовими органами та формування довіри серед інвесторів та партнерів. Ця концепція диктує підходи та методи, які організація вибирає для реєстрації та подання фінансової інформації. Облікова політика належить до фундаментальних складових фінансового управління, оскільки вона визначає не лише технічні аспекти обліку, але й має вплив на різноманітні сфери діяльності компанії, такі як аналіз, планування та прийняття стратегічних рішень.

Рішення щодо обліку, які приймаються відповідно до чинного законодавства, часто формуються на підставі професійного аналізу в рамках облікової політики підприємства. "Підприємство самостійно визначає та обирає облікові рішення відповідно до конкретних умов своєї діяльності"[53, с. 25].

На практиці процес формування облікової політики підприємства реалізується крок за кроком. Деякі автори виділяють три основні етапи цього процесу: формування, розкриття і внесення змін в облікову політику. Інші можуть розглядати цей процес як підготовчий, проміжний (робочий) і заключний, або дослідний, розрахунковий і затвердження. Також можуть існувати модифікації з чотирма чи навіть більше етапами у формуванні облікової політики підприємства [47, с. 210]. Крім того, на кожному підприємстві повинна бути розроблена та затверджена проектна документація з побудови

бухгалтерського обліку, до якої належать графіки документообороту, план організації бухгалтерського обліку, проекти автоматизації бухгалтерського обліку, інші, що забезпечують документальне оформлення не лише прийнятних способів ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності, але й засобів їх реалізації [58, с.386].

Організація бухгалтерського обліку є об'єктом дослідження значного кола науковців. Деякі з них виділяють три етапи організації бухгалтерського обліку: 1. Методичний: передбачає вибір способів та прийомів, що є основою для таких методів обліку, як документування, синтетичні та аналітичні рахунки, подвійний запис, бухгалтерський баланс і звітність, інвентаризація, оцінка майна та зобов'язань, калькулювання. Саме на даному етапі проводиться вибір застосування конкретних елементів методу бухгалтерського обліку, що також відповідає першому рівню системи бухгалтерського обліку. 2. Технічний: вибір форми обліку, яка найбільш повно характеризуватиме та відповідатиме розміру підприємства та його галузі. Він полягає у виборі способу обробки облікових даних, розробці, переліку і форм облікових реєстрів, встановленні порядку здійснення записів в регістрах і переносу даних в форми звітності. 3. Організаційний: забезпечує організацію процесу управління в бухгалтерії, тобто організацію роботи облікового апарату (на відміну від перших двох, які забезпечують організацію ведення облікових записів). На даному етапі здійснюється налагодження системи адміністративного управління в бухгалтерії [7, с. 43–45].

У відповідності з цим Законом підприємство самостійно: визначає облікову політику підприємства; обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних засад, встановлених цим Законом, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних; розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів; затверджує правила документообігу і

технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку[3, с.138].

Абсолютно справедливо розглядати облікову політику на макро- і мікрорівнях. Макрорівень визначає облікову політику, як формування уніфікованих підходів і правил організації і ведення бухгалтерського обліку та формування бухгалтерської (фінансової) звітності підприємств у межах окремої держави (або групи держав). На мікрорівні найбільш поширене трактування – це індивідуально розроблена для окремого суб'єкта господарювання методика ведення бухгалтерського обліку на базі уніфікованих правил, закріплених в системі нормативно-правового регулювання кожної країни. Як бачимо, запропоновано стільки означень, скільки існує авторів, які їх формували. На нашу думку, найбільш вірним є підхід, за яким облікова політика є не лише сукупністю методик з метою формування звітності, але й інструментом організації бухгалтерського обліку та управління на підприємстві[40,с.68].

Внутрішнім інститутом, який регулює облік на рівні підприємства, або встановлює правила ведення обліку та створення звітності за запитами різного роду інституцій та окремих зовнішніх і внутрішніх користувачів, є наказ (Положення) про облікову політику підприємства. Саме його наявність на підприємстві свідчить про те, що облікова політика є важливим аспектом регулювання економічної діяльності підприємства. Тому на рівні підприємства вона існує як внутрішній інститут бухгалтерського обліку. Цей інститут підприємство визначає самостійно, формуючи свою облікову політику – це означає вибір самим підприємством із року в рік певних і конкретних методик, форми і техніки ведення бухгалтерського обліку, виходячи з чинних нормативних актів і особливостей діяльності підприємства [4, с. 204].

Зважаючи, що облікову політику доцільно застосовувати у внутрішніх положеннях підприємства, які розробляються на підставі Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативних документів, чітко та вдало сформована її мета забезпечить отримання достовірної інформації про

фінансово-господарський стан та результати діяльності підприємства для прийняття управлінських рішень та для зацікавлених сторін [5.с.36].

Взаємозв'язок завдань, пов'язаних із створенням та впровадженням облікової політики підприємства, виявляється у впливі цієї політики на всі аспекти корпоративної діяльності. Ця дія поширюється як на сферу фінансового обліку та звітності, так і на стратегічне планування, управлінське прийняття рішень, оцінку ризиків і взаємодію з регуляторами та інвесторами. Облікова політика, фактично, є основою, відповідно якої вирішуються питання, пов'язані з фінансовим управлінням підприємством. При її розробці та впровадженні необхідно враховувати різні фактори, що включають в себе вимоги законодавства, внутрішні стратегічні цілі, фінансові плани та потреби компанії. Облікова політика стає інструментом для внутрішніх процесів і зовнішніх взаємодій підприємства. Вона визначає, як будуть відображатися фінансові операції, як будуть складатися фінансові звіти, як вони будуть впливати на стратегічні рішення компанії.

Відповідно до стратегій та мети, які компанія обирає, облікова політика управління фінансами може бути орієнтована на різні аспекти. Це може включати в себе дотримання вимог чинного законодавства, вдосконалення стратегій управління, мінімізацію податкових витрат та забезпечення надійності та точності фінансової звітності [21].

Окремим елементом облікової політики, передбаченим Методичними рекомендаціями щодо облікової політики підприємства, є перелік створених забезпечень майбутніх витрат і платежів. Відповідно до НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [36], забезпечення створюються для відшкодування наступних витрат і платежів. Під забезпеченням розуміється зобов'язання із невизначеними строками погашення або невизначеними сумами, які зберігаються до дати балансу.

При розробці облікової політики підприємства варто звертати увагу на вимоги, що стосуються якісних характеристик бухгалтерського обліку та фінансової звітності, визначених у НП(С)БО 1 Загальні вимоги до фінансової

звітності» [30]. Крім того, необхідно урахувати методи і процедури, передбачені іншими національними положеннями та законодавчими актами України. При формуванні облікової політики слід суворо дотримуватись принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, визначених у статті 4 розділу 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [43] та у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[30]. Зазначені принципи включають в себе такі важливі аспекти, як: Застосування методів та прийомів ведення бухгалтерського обліку повинно бути в повній відповідності з нормативно-правовою базою України, уникати будь-яких суперечностей з юридичними нормами; Облікова політика повинна враховувати конкретні особливості діяльності підприємства, забезпечуючи адекватне відображення його фінансового стану та результатів операцій. Розроблена облікова політика має бути єдиною для всього суб'єкта господарювання, незалежно від кількості підрозділів, філій або дочірніх підприємств, сприяючи уніфікації і систематизації бухгалтерського процесу.

Враховуючи всі теоретично можливі варіанти, підприємства встановлюють способи і методи при формуванні облікової політики лише для господарських операцій і подій, які відбуваються в їх діяльності або плануються на найближче майбутнє. Кожне підприємство встановлює облікову політику, виходячи зі своєї структури, галузі та інших особливостей своєї діяльності. Повинна бути дотримана одна з найважливіших умов: єдність принципів обліку та оцінки на підприємстві [45, с 53-56].

Облікова політика, будучи не лише набором правил, але й стратегічним інструментом, відіграє ключову роль у формуванні повної та прозорої картини фінансового стану підприємства. Це інструмент, що надає можливість глибокого занурення у фінансові процеси, виявлення тенденцій та оцінки ефективності рішень. Через відображення суттєвих аспектів економічних операцій, облікова політика сприяє створенню засад довіри та прозорості між підприємством та його зацікавленими сторонами, включаючи інвесторів, кредиторів та регуляторів.

Завдяки обліковій політиці можна не тільки відслідковувати поточні показники, але й прогнозувати майбутні тенденції, адаптуватися до змін у ринковому середовищі та оптимізувати фінансову стратегію.

1.2. Нормативно-методологічні засади формування облікової політики підприємств

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку представляє собою систему законодавчих, виконавчих та контролюючих заходів. Ці заходи спрямовані на забезпечення методологічної, методичної та організаційної підтримки функціонування бухгалтерської системи в Україні. Такий комплексний підхід визначає структуру та режим функціонування бухгалтерського обліку і забезпечує виконання встановлених вимог щодо якості та достовірності фінансової звітності.

Розвиток ринкових відносин в Україні та формування різноманітних власницьких структур підприємств, а також налагодження міжнародних економічних зв'язків з іноземними партнерами вітчизняних компаній стимулюють визначення облікової політики, яку кожне підприємство формує індивідуально. Правильна структурна політика бухгалтерського обліку має безпосередній вплив на ефективність управління не лише бухгалтерською системою, але й фінансовою діяльністю підприємства та стратегією його розвитку в довгостроковій перспективі. Проведення обліку на кожному підприємстві базується на нормативно-правових актах, що розробляються державними установами управління. Це сприяє організації бухгалтерського обліку та створенню фінансової звітності відповідно до загальних принципів і форми, забезпечуючи таким чином порівняння бухгалтерської інформації. Проте, враховуючи умови господарювання, підприємство може вибрати найбільш доцільний для нього метод ведення обліку [27, с. 142].

Державне регулювання в галузі обліку спрямоване на створення єдиної системи нормативів, які визначають порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Ці нормативи мають обов'язковий характер для всіх підприємств і спрямовані на захист інтересів різних категорій користувачів. Вони також гарантують користувачам доступ до інформації, включеної до фінансової звітності. Отримана інформація повинна об'єктивно відображати фінансовий стан та результати діяльності конкретного суб'єкта господарювання, створюючи надійну основу для прийняття обґрунтованих управлінських та інвестиційних рішень [38. с 243].

На першому рівні формування облікової політики в Україні відбувається через співпрацю з Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (раніше відомою як Комітет з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку або КМСБО). Історично, КМСБО, або International Accounting Standards Committee (IASC), було створено 29 червня 1973 року в рамках Організації Об'єднаних Націй (ООН) спільно провідними професійними бухгалтерськими організаціями з числа країн, такими як Австралія, Велика Британія, Ірландія, Канада, Нідерланди, Німеччина, Мексика, США, Франція та Японія. Ця ініціатива була спрямована на створення єдиної міжнародної системи стандартів бухгалтерського обліку, що б стимулювала спільний підхід до облікової практики та сприяла світовій економічній стабільності [16, с.16]/

Кожен елемент облікової політики представляє собою конкретний спосіб, прийом або процедуру обліку чи оцінки конкретного об'єкта, який обрано або самостійно розроблено підприємством, враховуючи умови та специфіку його діяльності. Проте в рамках даного дослідження важливо зауважити, що цей перелік може бути суб'єктивно обмеженим, а сама редакція окремих компонентів облікової політики може не відповідати належним стандартам та вимогам [22].

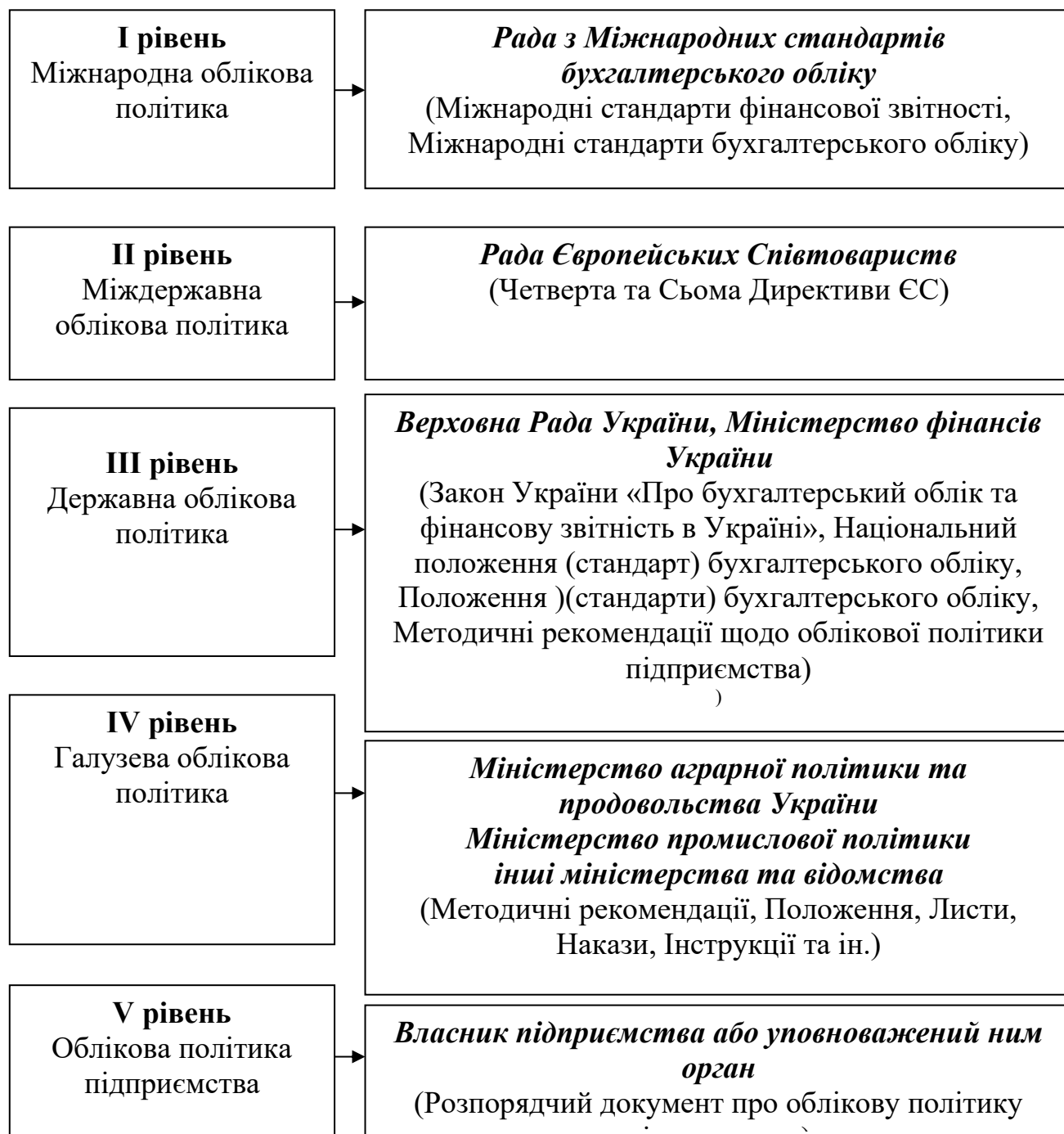

Рис. 1.1. Рівні застосування облікової політики та суб'єкти її формування.

Джерело: [26, с .11]

Система нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні має складну структуру, розділену на чотири рівні. Кожен із цих рівнів включає в себе ряд нормативно-правових актів, які регулюють застосування облікової політики

та визначають суб'єктів, відповідальних за її формування. Таблиця 1.1 надає огляд рівнів та відповідних документів регламентування облікової політики

Таблиця 1.1

Опис нормативно-правових актів для регламентування облікової політики

Назва законодавчо-нормативних актів	Зміст законодавчо-нормативної інформації
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Містить визначення поняття «облікова політика», надає право підприємство самостійно формувати облікову політику
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Містить визначення поняття «облікова політика», визначає способи висвітлення облікової політики підприємства під час розкриття інформації у фінансовій звітності
НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»	Визначає причини змін в обліковій політиці; порядок розкриття інформації у примітках до звітів у випадку зміни облікової політики
Інші НП(С)БО «Дохід», «Податок на прибуток» тощо	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій Є основою для розробки робочого плану рахунків підприємства Містять елементи облікової політики щодо конкретних її об'єктів або господарських операцій
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Містить інформацію щодо можливих варіантів обліку витрат на підприємстві та періодичність закриття транзитних рахунків
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства	Містять інформацію про зміст розпорядчого документа про облікову політику, суб'єктів формування, випадки зміни облікової політики підприємства
Лист Міністерства	Містить основні елементи облікової політики, що

фінансів України «Про облікову політику»	мають бути зазначені у розпорядчому документі про облікову політику конкретного підприємства
--	--

Продовження табл. 1.1

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів	Розкривають окремі елементи облікової політики щодо нематеріальних активів
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів	Розкривають окремі елементи облікової політики щодо основних засобів
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів	Розкривають окремі елементи облікової політики щодо біологічних активів
Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів	Розкривають окремі елементи облікової політики щодо запасів
Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості	Регламентують методи оцінки залишків незавершеного виробництва, способи оцінки готової продукції, методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості
Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності	Регламентують склад, порядок обліку і планування витрат в торгівлі
Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт	Регламентують методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у будівництві
Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції	Регламентують методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у сільському господарстві

(робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств	
---	--

Продовження табл. 1.1

Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг).	Регламентують методи обліку витрат і калькулювання собівартості робіт і послуг у сфері транспортних перевезень
--	--

Джерело: розроблено автором.

Міжнародний рівень облікової політики включає принципи та правила щодо ведення обліку, визначені міжнародними стандартами фінансової звітності. Міжнародні стандарти фінансової звітності охоплюють Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (КТМФЗ, ПКТ), видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Міждержавна облікова політика включає аспекти облікової політики підприємств-членів міждержавних об'єднань. Зокрема, окремі Директиви ЄС присвячені уніфікації вимог щодо розкриття інформації у бухгалтерській звітності. До таких слід віднести Директиву 78/660/ЄЕС «Про річні рахунки певних типів компаній» від 25 липня 1978 р. (Четверта Директива ЄС) та Директиву 83/349/ЄЕС «Про консолідовані рахунки» від 13 червня 1983 р. (Сьома Директива ЄС)[45]. Директива 78/660/ЄЕС містить положення стосовно змісту річного бухгалтерського звіту, коректності відображення фінансового стану тієї чи іншої компанії, методів оцінки активів і зобов'язань, аудиту та оприлюднення звітності. Директива 83/349/ЄЕС передбачає зобов'язання компаній надавати консолідовану звітність та розкривати облікову політику щодо пов'язаних сторін, що забезпечує інвесторам можливість отримати уяву про фінансову ситуацію групи компаній в цілому [17, с 255].

Державна облікова політика виконує функцію нормативно-правового-регулювання організації та методики фінансового обліку і складання фінансової звітності у межах країни. «Мета державної облікової політики зводиться до

зменшення (стирання) відмінностей у способах відображення, оцінки, методів подання фінансової інформації та звітів фірм, а також до скорочення коливань кількості та якості інформації у фінансових звітах, що публікуються» [47, с. 169-170].

Міжнародна практика свідчить, що облікова політика в різних країнах має деякі специфічні особливості. Наприклад, у Великобританії та Нідерландах облікова політика менше структурована, не настільки деталізована й не так формалізована, як у США. З іншого боку, розвиток економічної інтеграції євро-пейських країн сприяє швидкому процесу гармонізації та уніфікації фінансового обліку, що обумовлює більш детальну його структуру й облікову політику [1, с. 17-19].

Суб'єктами формування державної облікової політики в Україні є Верховна Рада України та Міністерство фінансів України. Галузева облікова політика – це розробка на основі загальноприйнятих принципів та правил функціонування фінансового обліку в межах країни методичних рекомендацій (вказівок, інструкцій) щодо формування облікової політики підприємств конкретної галузі. Регламентація галузевої облікової політики є необхідною, оскільки державна облікова політика не може врахувати особливості усіх галузей економіки країни [2, с. 61].

Важливо підкреслити, що основні принципи бухгалтерського обліку встановлюються на перших трьох рівнях, забезпечуючи гармонійне поєднання державної регуляції з принципами ринкової економіки. На галузевому рівні ці принципи деталізуються. Ретельне формування правил і визначення механізмів їх впровадження є завданням кожного підприємства. Необхідно також враховувати, що облікова політика підприємства, розроблена власником, повинна бути у відповідності з нормативно-правовими актами перших чотирьох рівнів та не суперечити їм. Це означає, що можливості підприємства у формуванні своєї облікової політики обмежені законодавчими вимогами, які пропонують допустимі альтернативи для виконання бухгалтерських процедур.

Висновки до першого розділу

Отже, за результатами дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Облікова політика є важливим елементом у формуванні фінансових звітів, але не має універсальної інтерпретації, що ускладнює її застосування у різних галузях.

2. Різноманітність підходів та тлумачень облікової політики створює труднощі та непорозуміння у фінансовому обліку. Існує необхідність створення єдиної концептуальної основи для облікової політики, яка б забезпечила більшу ясність та сприяла покращенню якості фінансового звітування.

3. Важливим аспектом є зміна оцінки значущості облікової політики в Україні після набуття незалежності, що вказує на еволюцію підходів та значення цього інструменту в управлінні бухгалтерським обліком.

4. Розробка облікової політики на підприємстві вимагає глибокого розуміння законодавчих та нормативних актів, що керують бухгалтерським обліком і звітністю у контексті національного законодавства. Це включає не тільки загальну ознайомленість зі стандартами, але й детальне розуміння специфіки діяльності самого підприємства. Важливо адаптувати облікову політику до унікальних оперативних і стратегічних потреб організації, включаючи її виробничий профіль, ринкове середовище та фінансові цілі.

5. Ефективна облікова політика повинна бути синтезом глибокого знання нормативної бази та практичного застосування цих знань для відображення економічних операцій підприємства. Тільки інтегруючи ці два компоненти – правову основу і специфіку діяльності – можна розробити облікову політику, яка буде не тільки відповідати законодавству, але й ефективно відображати фінансову реальність підприємства, сприяючи тим самим його стратегічному управлінню та фінансовій стабільності.

РОЗДІЛ 2: ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «РОЗЕТКА.УА»

2.1. Формування облікової політики підприємства

Процес формування облікової політики - це надана законом можливість суб'єкту господарювання самостійно здійснювати у межах правового поля облікову діяльність, яка включає сукупність принципів, методів і процедур здійснення первинного спостереження, аналізу, поточного групування, підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності, складання та подання фінансової звітності [18, с. 75].

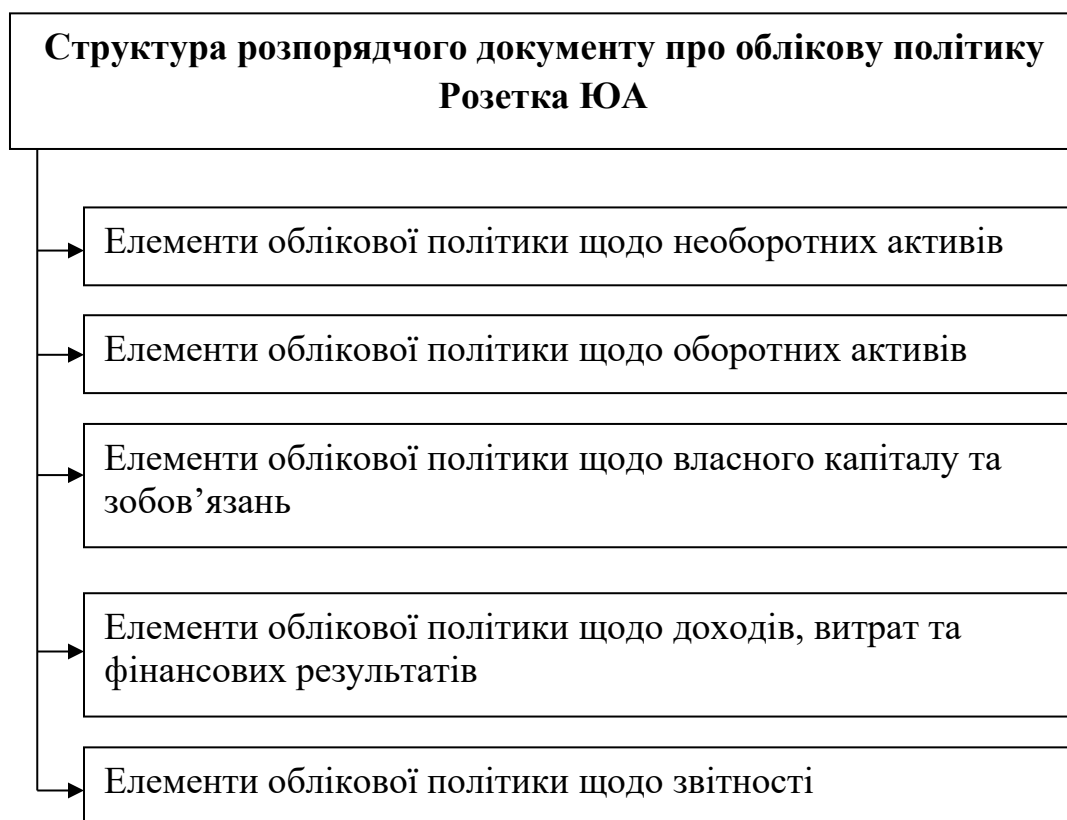

Рис. 2.1. Структура розпорядчого документу про облікову політику.

Джерело: розроблено автором.

ТОВ "Розетка. УА" - це соціально відповідальна компанія, і в рамках своєї діяльності вона дотримується стандартів соціальної відповідальності. Кожна з компаній, що входять до складу ТОВ "Розетка. УА", ретельно вивчає та оцінює реальний і потенційний вплив своєї діяльності на економіку, населення, місцеві громади та екологію. Компанія усвідомлює важливість свого внеску в сталий розвиток і віддає перевагу використанню нових знань, інновацій та технологій у сфері управління впливом своїх продуктів, послуг і дій на довкілля, суспільство та економіку. Фінансова звітність в компанії подається відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»), у редакції, затвердженій Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку («РМСБО»), перекладеної українською мовою та опублікованої на веб-сторінці Міністерства Фінансів України, відповідно до вимог, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [43].

Однак нормативне регулювання може обмежувати маневреність, обмежуючи оперативний вплив на фінансові результати. Облікова політика Компанії ґрунтується на принципі відображення операцій та інших подій з урахуванням їх сутності та відповідно до економічних умов, обмежуючись лише законодавством. Компанія вдається до реалізації цього принципу, спрямовуючи свою облікову політику на забезпечення адекватного відображення фінансової статистики, що відображає реальний стан її діяльності, що сприяє покращенню внутрішнього та зовнішнього розуміння фінансового стану підприємств використовуючи міжнародні стандарти фінансової звітності.

Принципи управління, обліку та побудови облікової політики які використовуються досліджуванім підприємством представлено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

**Принципи управління, обліку та побудови облікової політики які
використовуються підприємством**

Рівні управління	Цілі функціонування	Запропоновані принципи
Система управління підприємством в цілому	Створення організаційних, інформаційних і інших умов для досягнення цілі об'єктом управління	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідність внутрішньої організаційної побудови системи управління внутрішній побудові системи, що є об'єктом управління 2. Зосередження функцій в центрах управління 3. Достатність інформації 4. Особиста зацікавленість персоналу у високих економічних результатах діяльності
Система обліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка бухгалтерської моделі господарських процесів, стану ресурсів, зобов'язань, витрат, доходів і фінансових результатів 2. Ведення оперативного обліку 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Адекватність облікових моделей об'єкту обліку 2. Доцільність введення функції до центрів прийняття управлінських рішень 3. Делегування повноважень у системі обліку
Облікова політика	Підпорядкування цілей облікової політики загальним цілям підприємства та його системи управління	<ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальність 2. Системність 3. Варіантність 4. Стабільність 5. Ефективність

Джерело: розроблено автором.

При впровадженні облікової політики управлінський персонал компанії робить судження, формує оцінки та висловив припущення щодо вартості активів і зобов'язань, які не можуть бути точно визначені із інших джерел. Ці оцінки та припущення ґрунтуються на історичному досвіді та інших обґрунтованих факторах у поточних умовах. Але треба розуміти що пов'язаність із невизначеністю цих припущень і оцінок, можуть призвести до результатів, які у майбутньому можуть вимагати суттєвих коригувань балансової вартості активів чи зобов'язань, щодо яких робляться подібні припущення і оцінки.

Процес формування облікової політики трудомісткий та потребує відповідального й професійного підходу, тому власники підприємства ініціювати процес формування облікової політики. Виконання робіт із формування облікової політики передбачає залучення наступних суб'єктів (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Суб'єкти формування облікової політики

Суб'єкти	Особливості
Головний бухгалтер та бухгалтерська служба	На початковому етапі формування облікової політики головним бухгалтером та бухгалтерською службою використовуються досвід та професійні знання вузькоспеціалізованих працівників бухгалтерії. Інженерно-технічна, планово-фінансова та інші служби підприємства, відповідальні за планування таких важливих показників як собівартість продукції, амортизація тощо, розробляють і вносять пропозиції з питань формування облікової політики
Спеціально створена комісія	У випадку делегування власником повноважень з вибору суб'єктів формування облікової політики підприємства найманому управлінському персоналу, необхідно підтвердити передачу повноважень документально (протокол зборів засновників), що задекларує рішення і забезпечить захист інтересів власника при виникненні господарських спорів
Відділ внутрішнього контролю	При використанні праці найманого управлінського персоналу повинна діяти захисна функція, яка реалізується через створення незалежної і підпорядкованої лише власникам служби внутрішнього контролю, обов'язком якої є контроль за дотриманням інтересів власника
Власник або керівник підприємства	Здійснює підготовку розпорядчого документу про облікову політику за наявності необхідних професійних знань та навичок формування облікової політики
Спеціалізовані консалтингові та аудиторські фірми	Якщо формування облікової політики здійснюється аудиторською фірмою (а також у випадках, коли цього вимагають власники), елементи облікової політики, що будуть представлені у майбутньому розпорядчому

	документі повинні бути презентовані власникам, з поясненням їх дії і ефекту для підприємства
--	--

Джерело: складено автором

Згідно з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності зокрема МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [27], облікова політика Компанії ґрунтується на принципі відображення операцій та інших подій з урахуванням їх сутності та відповідно до економічних умов, включаючи тільки законодавчі обмеження. Компанія вдається до реалізації цього принципу, спрямовуючи свою облікову політику на забезпечення адекватного відображення фінансової статистики, що відображає реальний стан її діяльності, що сприяє покращенню внутрішнього та зовнішнього розуміння фінансового стану підприємства.

Оцінки та базові припущення систематично переглядаються, надаючи їм постійний характер. Зміни в оцінках визнаються у тому звітному періоді, коли вони були переглянуті, у випадку, якщо зміни впливають виключно на цей період. Якщо ж зміни впливають як на поточний період, так і на майбутні звітні періоди, їх визнають у періоді перегляду та в подальших звітних періодах.

Під час впровадження облікової політики, керівний персонал проводить інтенсивний аналіз, що охоплює не тільки оцінки, які виявили найбільший вплив на фінансову звітність, але й здійснює докладне вивчення акторів впливу. Цей аналіз націлений на визначення різноманітних факторів, які можуть впливати на фінансовий стан підприємства та його звітність.

Перелік компонентів облікової політики, які повинні бути розкриті кожним підприємством, визначено Методичними рекомендаціями з облікової політики підприємства [42].

Таблиця 2.3

Формалізація облікової політики підприємства

Документ (група документів)	Склад (характеристика)
Наказ про облікову політику	Правовий акт, що видається керівником підприємства (структурного підрозділу), який діє на основі єдиноначальності, з метою регламентації основ організації та ведення обліку та внутрішнього контролю на підприємстві
Положення про облікову політику	Правовий акт, що встановлює системно пов'язані норми і правила з питань організації та ведення обліку та внутрішнього контролю на підприємстві
Організаційно-розпорядчі документи	Внутрішні правила, інструкції, регламенти, стандарти щодо засад ведення обліку чи рішення конкретної господарської ситуації
Інша внутрішня документація	Графіки документообігу, робочий план рахунків, посадові інструкції облікових робітників, проект автоматизованого ведення обліку тощо

Джерело: [24, с. 62].

При складанні нового наказу про облікову політику, чи внесення змін у вже існуючий документ необхідно в організаціях і установах державного сектору економіки необхідно користуватися такими Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»[27], 123 «Запаси», 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок», 121 «Основні засоби», 122 «Нематеріальні активи», 127 «Зменшення корисності активів», 128 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи», 132 «Виплати працівникам», 133 «Фінансові інвестиції» [29].

Розмір підприємства також накладає свій відбиток на формування облікової політики. Так, підприємства, які належать до великих, як правило, мають більшу кількість структурних підрозділів, оборотних та необоротних активів, складну структуру управління, диверсифіковане виробництво тощо. Відповідно до нового Закону України, всі великі підприємства є суб'єктами суспільного інтересу, а їх економічні показники на дату складання річної фінансової звітності за попередній рік повинні відповідати щонайменше двом з таких критеріїв: - балансова вартість активів - понад 20 млн. євро; - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - понад 40 млн. євро; - середня кількість працівників - понад 250 осіб. Законом передбачено підвищені вимоги до професійних компетенцій головного бухгалтера підприємства, що становить суспільний інтерес. Такий підхід сприятиме організації бухгалтерського обліку на більш високому професійному рівні та врахуванню оптимальних методичних прийомів і методів обліку у розпорядчому документі про облікову політику [20, с.30]

В ході застосування облікової політики управлінський персонал робить аналіз, враховуючи не лише оцінки, що мають суттєвий вплив на фінансову звітність, але й враховуючи наступні судження:

1. Сучасне українське законодавство та нормативні акти, особливо у сферах оподаткування, валютного та митного регулювання, продовжують зазнавати змін. Ці закони та норми не завжди мають чітку формулювання і можуть тлумачитися різним чином на різних рівнях влади - від місцевого до національного. Випадки непослідовного тлумачення законодавства не є рідкісними, і, отже, позиція, яку може взяти орган влади чи суд у певних питаннях, не завжди є однозначною та передбачуваною. Зазначено, що управлінський персонал вважає, що тлумачення відповідного законодавства, на яке вони спираються, є правильним, і компанія виконує всі вимоги нормативних актів у частині нарахування та сплати податків.

2. Поряд із важливістю оцінки та визнання забезпечень і можливих умовних зобов'язань, компанія ретельно керує динамікою цих оцінок. Оскільки

фактори та обставини можуть еволюціонувати, а нова інформація може надходити від різних джерел, оновлення оцінок є необхідною процедурою. Внутрішні фахівці, як і зовнішні консультанти, зокрема юристи-консультанти відіграють ключову роль у цьому процесі.

Зміни в оцінках можуть відзначитися суттєвим впливом на фінансові результати в майбутньому, підкреслюючи важливість постійного моніторингу та адаптації облікових підходів до різноманітних викликів та змін в зовнішньому середовищі компанії. При визначенні термінів оренди управлінський персонал враховує всі фактори та умови, що спричиняють економічні стимули для використання опцію щодо продовження терміну оренди чи припинення орендного контракту. Опціон на подовження включається до терміну оренди лише в разі, якщо орендар має обґрунтовану впевненість у своїй здатності реалізувати опціон на подовження (або у невикористанні опціону на припинення оренди).

3. Оцінка переглядається лише у випадку значних подій або суттєвих змін обставин, які впливають на оцінку і які перебувають під контролем орендаря. Узагальнений перелік економічних рішень, що приймаються на основі використанням фінансової звітності, сформованої за допомогою обраної облікової політики наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Економічні рішення на які впливає обрана підприємством облікова
політика**

Рішення, що приймаються	Суб'єкти, що приймають рішення	Інформаційні потреби суб'єктів при прийнятті рішень	Вплив облікової політики на форми звітності, що забезпечують користувачів інформацією для прийняття рішень
<p>Придбання, продаж, володіння цінними паперами</p> <p>Участь у капіталі підприємства</p> <p>Оцінка якості управління</p> <p>Визначення суми дивідендів</p>	<p>Інвестори</p> <p>власники</p>	<p>Інформація щодо стану та можливих змін розміру корпоративних прав</p>	<p>Баланс (Звіт про фінансовий стан)</p> <p>Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)</p> <p>Звіт про власний капітал</p> <p>Примітки до річної фінансової звітності</p>
<p>Поточне керівництво підприємством та планування</p>	<p>Керівництво підприємства</p>	<p>Визначення теперішнього фінансового стану підприємства</p> <p>Формування стратегії подальшого функціонування</p>	<p>Баланс (Звіт про фінансовий стан)</p> <p>Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)</p> <p>Звіт про рух грошових коштів</p> <p>Примітки до річної фінансової звітності</p>
<p>Рішення щодо початку, продовження, припинення подальшої співпраці</p>	<p>Покупці, замовники</p>	<p>Оцінка здатності підприємства вчасно виконувати договірні зобов'язання</p>	<p>Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)</p> <p>Звіт про рух грошових коштів</p> <p>Примітки до річної фінансової звітності</p>

Рішення щодо надання кредитів Рішення щодо початку, продовження, припинення подальшої співпраці	Банки, постачальники, інші кредитори	Забезпечення зобов'язань Оцінка здатності підприємства вчасно погашати свої борги	Баланс (Звіт про фінансовий стан) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Звіт про рух грошових коштів Примітки до річної фінансової звітності
Прийняття рішень про подальше працевлаштування на даному підприємстві чи зміну місця роботи	Працівники	Оцінка здатності підприємства вчасно погашати заборгованість з оплати праці	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Примітки до річної фінансової звітності
Рішення про проведення додаткових перевірок	Податкові органи та органи соціального страхування	Оцінка здатності підприємства вчасно виконувати покладені на нього зобов'язання	Баланс (Звіт про фінансовий стан) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Примітки до річної фінансової звітності
Рішення щодо підтримки конкретної галузі економіки	Органи статистик	Вихідна інформація для формування макропоказників	Баланс (Звіт про фінансовий стан) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Примітки до річної фінансової звітності

Рішення про продовження (припинення) діяльності підприємства у зв'язку із впливом на навколишнє середовище	Громадськість	Інформація щодо стану охорони навколишнього середовища	Баланс (Звіт про фінансовий стан) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Примітки до річної фінансової звітності
--	---------------	--	---

Джерело: розроблено автором.

Отже, інформація табл. 2.4 ілюструє різноспрямованість рішень, що приймаються на основі аналітичних показників, розрахованих на підставі фінансової звітності, сформованої на підставі обраних підприємством елементів облікової політики. Так, процес визначення термінів оренди заснований на комплексному аналізі економічних стимулів, які можуть впливати на рішення щодо продовження чи припинення оренди. Оцінка опціону на продовження включається до терміну оренди лише в тому випадку, коли орендар виявляє обґрунтовану впевненість у своїй здатності реалізувати цей опціон, або коли не реалізує опціон на припинення оренди.

Особлива увага приділяється періодичному перегляду оцінки лише у випадках суттєвих подій чи істотних змін у обставинах, які можуть вплинути на оцінку, та які перебувають під контролем орендатора. Цей підхід гарантує, що процес оцінки та врахування опціону на продовження відповідає актуальним умовам і сприяє оптимальному управлінню орендними відносинами в умовах бізнес-середовища.

У структурі компанії реалізовано систему розгалужених відділень, які операційно функціонують на основі франчайзингу. Власником кожного відділення є фізична особа-підприємець, яка володіє або орендує відповідне приміщення для експлуатації магазину. У цьому контексті, власник має зареєстрований фізичний обліковий номер платника (ФОП) четвертої групи оподаткування.

Цілком важливо відзначити, що фінансові транзакції, пов'язані з цими відділеннями, обробляються через Фінансова компанія "ЕВО" (ФК ЕВО). Останній виступає суб'єктом первинного фінансового моніторингу для усіх платіжних операцій, які здійснюються в рамках системи франчайзингу. Це забезпечує ефективний контроль та відслідковування фінансових операцій з метою визначення можливих ризиків та забезпечення відповідності вимогам законодавства. Такий підхід до фінансового управління дозволяє забезпечити якісну роботу відділень компанії під прапорцем франчайзингу, зберігаючи при цьому високий рівень фінансової надійності та відповідальності. Вибір одиниці обліку запасів і визначення облікової політики є стратегічними аспектами управління запасами підприємства. Облікова політика включає в себе правила та стандарти, які визначають, як саме буде здійснюватися облік запасів у контексті обраної одиниці виміру. Обрана одиниця обліку запасів впливає на різноманітні аспекти облікової політики, такі як методи визначення вартості запасів, періодичність оцінки та визнання змін в обліку. Наприклад, вирішення облікової політики може включати визначення того, чи використовувати періодичний, чи постійний метод оцінки запасів, а також обрання відповідних методів амортизації.

Ці рішення формують внутрішні стандарти компанії та визначають консистентність та прозорість у фінансовому обліку. Крім того, вони можуть відповідати вимогам податкового законодавства та міжнародних стандартів обліку, забезпечуючи дотримання норм та етичних стандартів у сфері бухгалтерського обліку. Такий підхід до управління обліковими аспектами запасів сприяє ефективному фінансовому контролю та стратегічному плануванню на підприємстві.

Обсяг та структура активів ТОВ "РОЗЕТКА. УА" у період з 2018 по 2022 рік наведені в таблиці 2.5 вказують на зміни в економічній діяльності компанії протягом цього часового періоду.

Таблиця 2.5

Обсяг і структура активів ТОВ "РОЗЕТКА. УА"

№ з/п	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	Активи	5055763	3958000	4333064	5818930	4225760
1.1	Необоротні активи	1607187	1433161	1859753	2504502	1906726
	- у % до всіх активів	31,79	36,21	42,92	43,04	45,12
1.2	Оборотні активи	3448576	2524839	2473311	3314428	2319034
	- у % до всіх активів	68,21	63,79	57,08	62,96	64,78
1.2.1	Матеріальні оборотні активи	1008003	1124162	1375074	2904123	1572254
	- у % до всіх активів	19,93	28,40	31,73	49,90	37,20
	активів					
1.2.2	Дебіторська заборгованість	2228473	1881911	1839118	1765503	1808228
	- у % до всіх активів	44,07	47,54	42,44	30,34	42,79
1.2.3	Грошові кошти та їх еквіваленти	1204771	588525	590874	677230	398162
	- у % до всіх активів	23,82	14,86	13,63	11,63	9,42
1.2.4	Інші оборотні активи	15332	54403	43319	61695	112637
	- у % до всіх активів	0,30	1,37	0,99	1,06	2,66

Джерело: складено на основі фінансової звітності ТОВ "РОЗЕТКА. УА".

Вплив найбільш поширених елементів облікової політики на аналітичні показники, що можуть бути розраховані на підставі даних звітності наведено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Елементи облікової політики та їх вплив на аналітичні показники

Елементи облікової політики	Вплив на показники					
	динамік и та структу ри майна	динаміки та структури джерел формуван ня майна	ліквід ності та платос промо жності	фінан сової стійк ості	діло вої акти внос ті	рентаб ельнос ті
1	2	3	4	5	6	7
Строк корисного використання об'єкта основних засобів	+	+	+	-	+	+
Методи нарахування амортизації основних засобів	+	+	+	-	+	+
Поріг переоцінки основних засобів	+	+	+	-	+	+
Величина вартісного критерію належності матеріального активу до інших необоротних матеріальних активів	+	+	+	-	+	+
Методи нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів	+	+	+	-	+	+
Строк корисного використання	+	+	+	-	+	+

нематеріальних активів						
Методи нарахування амортизації нематеріальних активів	+	+	+	-	+	+
Методи оцінки біологічних активів	+	+	+	-	+	+
Методи нарахування амортизації довгострокових біологічних активів	+	+	+	-	+	+
Методи обліку транспортно-заготівельних витрат	-	-	-	-	-	-
Методи оцінки вибуття запасів	+	+	+	+	+	+
Методи нарахування резерву сумнівних боргів	+	+	+	+	+	+
Підхід до обліку фінансових витрат	+	+	+	-	+	+
Порядок визнання та оцінки фінансових інвестицій, в. т.ч. дооцінки	-	-	-	-	-	-
База розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу	-	+	-	-	+	+
Методи оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг	+	-	+	-	+	+
Методи визначення ступеня завершеності	+	+	+	-	+	+

робіт за будівельним контрактом						
Застосування чи незастосування для перерахунку доходів, витрат і руху грошових коштів середньозваженого валютного курсу відповідного місяця	+	+	+	+	+	-
Методи оцінки активів та зобов'язань в операціях пов'язаних сторін	+	+	+	+	+	-

За даними табл. 2.6 можна зробити висновок, про неможливість створення універсальної методики впливу облікової політики на статті звітності, яка б забезпечувала позитивні зміни усіх груп показників. Але, маючи за мету постійно впливати на визначену групу показників (ліквідності, рентабельності або іншу) підприємства, можна розробити комплекс заходів, спрямованих на її досягнення, використовуючи відповідні інструменти облікової політики.

Оскільки Ernst & Young Global Limited надає Rozetka податкове консультування з широкого кола питань, включаючи оподаткування прибутку, ПДВ, акцизний збір та інші податки. Ernst & Young Global Limited також може надавати Rozetka консультації щодо розробки облікової політики.

2.2. Податкова політика підприємства.

Податкове середовище в Україні характеризується складністю податкового адміністрування. Податкова політика становить важливий елемент стратегії фінансового розвитку підприємства. Вона включає в себе реалізацію конкретних заходів з податкового планування, при цьому враховуючи вплив податкового тягаря відповідно до специфіки діяльності підприємства. ТОВ "РОЗЕТКА. УА" зареєстроване як платник податків 06.07.2010 у Центральному міжрегіональному управлінні ДПС по роботі з великими платниками податків, номер взяття на облік 456. Також підприємство взято на облік як платник єдиного внеску отримало свідоцтво платника ПДВ 371930726554.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Розетка ЮА" є великим платником податків. Загальна сума податків, яка сплачено у 2021-2022 роках, оцінюється приблизно на рівні 1,5 млрд грн. Цей розрахунок включає податок на прибуток, ПДВ, податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб та інші обов'язкові платежі.

Роль ВВА полягає не лише в тому, щоб переказувати відповідні грошові суми до державного бюджету відповідно до закону. Це вузьке розуміння зводиться лише до механічного забезпечення фіскальної функції держави. Проте податки ВПП не тільки відображають вплив правових механізмів на фінансову сферу, але й активно впливають на регулювання податкових відносин у цілому. Крім того, необхідними ознаками податкових надходжень від ВПП є стабільність, безперервність і тривалість, що, у свою чергу, забезпечує стабільність усього бюджетного механізму та реальну можливість цільового використання державних коштів[10, с.202].

В контексті податкового обов'язку та фінансового стану ТОВ "Розетка УА", важливим аспектом є динаміка зобов'язань з податків та зборів протягом трьох років – з 2019 по 2021. Результати аналізу вказують на значні зміни у фінансових показниках компанії, які можливо розглядати в рамках податкової стратегії та оптимізації фінансових ресурсів. Визначається, що

юридична особа може вважатися великим платником податків, якщо протягом чотирьох останніх податкових кварталів її доходи від усіх видів діяльності перевищують 50 мільйонів євро, обчислені за середньозваженим офіційним курсом Національного банку України, або якщо сума сплачених податків, зборів та платежів до Державного бюджету України перевищує 1,5 мільйона євро [31].

За період 2019-2021 відзначається істотне скорочення зобов'язань з податків та зборів.

Таблиця 2.7

Аналіз динаміки зобов'язань з податків та зборів ТОВ Розетка УА

Назва показника	Сума за період, тис. грн			Абсолютне відх., + (–) тис. грн		Відносне відх.,%	
	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2020 р.	2021 р.	2020 р.	2021 р.
Зобов'язання з податків та зборів	48 136	94 643	91 226	46507	43090	96,6%	89,6%
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	7697	22 112	15 916	14415	8219	187,5%	106,8%
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	28 897	62 095	46 460	33198	17563	115,0%	60,8%
Витрачання на оплату зобов'язань інших податків та зборів	11 542	10 436	28 850	–1106	17308	–9,6%	149,8%

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності компанії.

У 2020 році відбулася різка позитивна динаміка зменшення на 96,6%, що вплинуло на загальний показник. В 2021 році це скорочення тривало, досягнувши 89,6%. Даний тренд може вказувати на активну стратегію податкового планування та оптимізації обов'язкових платежів у реєстрі великих платників податків. Спостерігається суттєвий приріст витрат на оплату зобов'язань з податку на прибуток у 2020 році, збільшившись на 187.5%. Однак, у 2021 році відбулася оборотна тенденція, зменшивши витрати на 106.8%. Цей динамізм може свідчити про коригування стратегії оподаткування та фінансового управління. Помітно, що витрати на оплату зобов'язань з податку на додану вартість значно збільшилися у 2020 році (115.0%), але вже помітно знизилися у 2021 році на 60.8%. Це може відображати динаміку податкового планування та адаптації до змін в економічному середовищі. Витрати на інші податки та збори відзначаються значним зменшенням у 2020 році (-9.6%) та раптовим зростанням у 2021 році (149.8%). Ця динаміка може бути пов'язана з податковою стратегією та змінами в регуляторному середовищі. Усі вищезазначені тенденції в фінансовому стані ТОВ "Розетка УА" можуть служити об'єктом подальших наукових досліджень з питань ефективності податкового управління та стратегій фінансового планування підприємства.

У вітчизняній практиці нерідко зустрічаються випадки діяльності підприємців – великих платників податків поза межами правового поля. Це стосується, зокрема, використання податкових ям, легалізації незаконно отриманих доходів, неправомірного повернення ПДВ, укладання нечесних угод, використання бухгалтерських методів фальсифікації, що призводить до розширення тіньового сектору економіки та є вагомою загрозою фінансовій безпеці держави, адже спричиняє значні втрати для бюджету[10, с. 211].

Аналізуючи судовий реєстр відповідно до діяльності підприємства можна знайти на перший погляд спроби ухилення від сплати податків або зв'язок з компаніями, які підпадають під критерії ризиковості. Але провівши детальний

аналіз судових справ дійшовши висновку, що недобросовісний системний підхід до податкових зобов'язань та можуть вказувати на спроби ухилитися від сплати податків, що порушує законодавство та піддає компанію ризику не було виявлено. Звичайно, у компанії такого розміру можуть бути зв'язки з підприємствами які підпадають під критерії ризиковості, або податкові штрафи, але це скоріше виключення з правил. Податкова політика компанії спрямована на мінімізацію податкового тягаря та забезпечення фіскальної стійкості. Компанія дотримується всіх вимог податкового законодавства України та своєчасно сплачує податки. Основні напрямки податкової політики включають оптимізацію оподаткування доходів від реалізації товарів, витрат та заробітної плати. Компанія використовує різні методи для досягнення цих цілей, такі як міжнародні правила трансфертного ціноутворення, різні методи амортизації та використання податкових пільг та преференцій.

Компанія постійно здійснює моніторинг зміни в податковому законодавстві та вносить необхідні зміни до своєї податкової політики. Важливим елементом стратегії є співпраця з податковими органами для забезпечення фіскальної безпеки. Після включення платника податків до Реєстру великих платників податків та отримання повідомлення від центрального органу виконавчої влади, який відповідає за реалізацію державної податкової політики, платник має обов'язок реєструватися за основним місцем обліку в територіальному органі центрального органу виконавчої влади, відповідального за супровід великих платників податків. Цей облік проводиться з початку податкового періоду, на який було сформовано Реєстр. У разі, якщо неосновне місце обліку відрізняється від основного, також проводиться облік на цьому неосновному місці. Взяття на облік виконується у міжрегіональних управліннях Державної податкової служби, які спеціалізуються на роботі з великими платниками податків. Основним місцем обліку для ТОВ "Розетка" визначено територіальний орган ДПС у місті Києві. Додатково, якщо є неосновне місце

обліку, воно також враховується, і облік може вести територіальний орган ДПС в інших містах, де є відокремлені підрозділи компанії.

Крім того, компанія має обов'язок подавати податкову звітність за основним місцем обліку до міжрегіонального управління ДПС по роботі з великими платниками податків у місті Києві. У випадку, коли неосновне місце обліку відрізняється від основного, компанія також повинна подавати звітність до територіальних органів ДПС у містах, де розташовані відокремлені підрозділи. Великі платники податків, що належать до великих підприємств, подають податкові декларації в електронній формі відповідно до законодавства України про електронні документи та електронний документообіг. Платники податків, які мають основне місце обліку в іншому регіоні, зобов'язані сплачувати податки за місцезнаходженням попереднього обліку в контролюючих органах [35].

Водночас, слід зазначити, що розрахунки за податками та платежами доцільно вивчати як облікову категорію шляхом визначення механізму обліку, який передбачає лише доповнення, оскільки нарахування податкових платежів в системі бухгалтерського обліку є частиною поточних зобов'язань підприємства. Механізм оподаткування передбачає оподаткування вартості (доданої під час виробництва товару) вартості сировини, матеріалів і палива на кожному етапі руху товару від виробника до споживача, а не обороту реалізації.

Для тлумачення облікового принципу збору-повернення та механізму управління ПДВ встановлено порядок обліку та сплати цього податку на підприємстві.

Обчислення ПДВ у бухгалтерському обліку можна визначити як процес взаємодії між бізнес-суб'єктами та державними фінансовими органами, який полягає у визначенні сум, що підлягають сплаті до бюджету або відшкодуванню з нього, в рамках податкових зобов'язань та пільг. Цей процес включає формування податкових зобов'язань компанії та визначення її дебіторської

заборгованості на дату балансу, згідно з діючими положеннями податкового законодавства.

Розглянемо порядок розрахунків з ПДВ при придбанні товарів у підприємства (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Відображення обліку ПДВ при купівлі товарів після попередньої оплати

Назва операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	Дебет	Кредит	
Перерахування коштів	631	311	236257
Податковий кредит з ПДВ	641	644.	33751
Отримано товари	281	631	168757 5
Сума ПДВ раніше віднесена до податкового кредиту	644	631	33751

Етапи та послідовність загального ведення обліку розрахунків з бюджетом наведені на рис. 2.2.

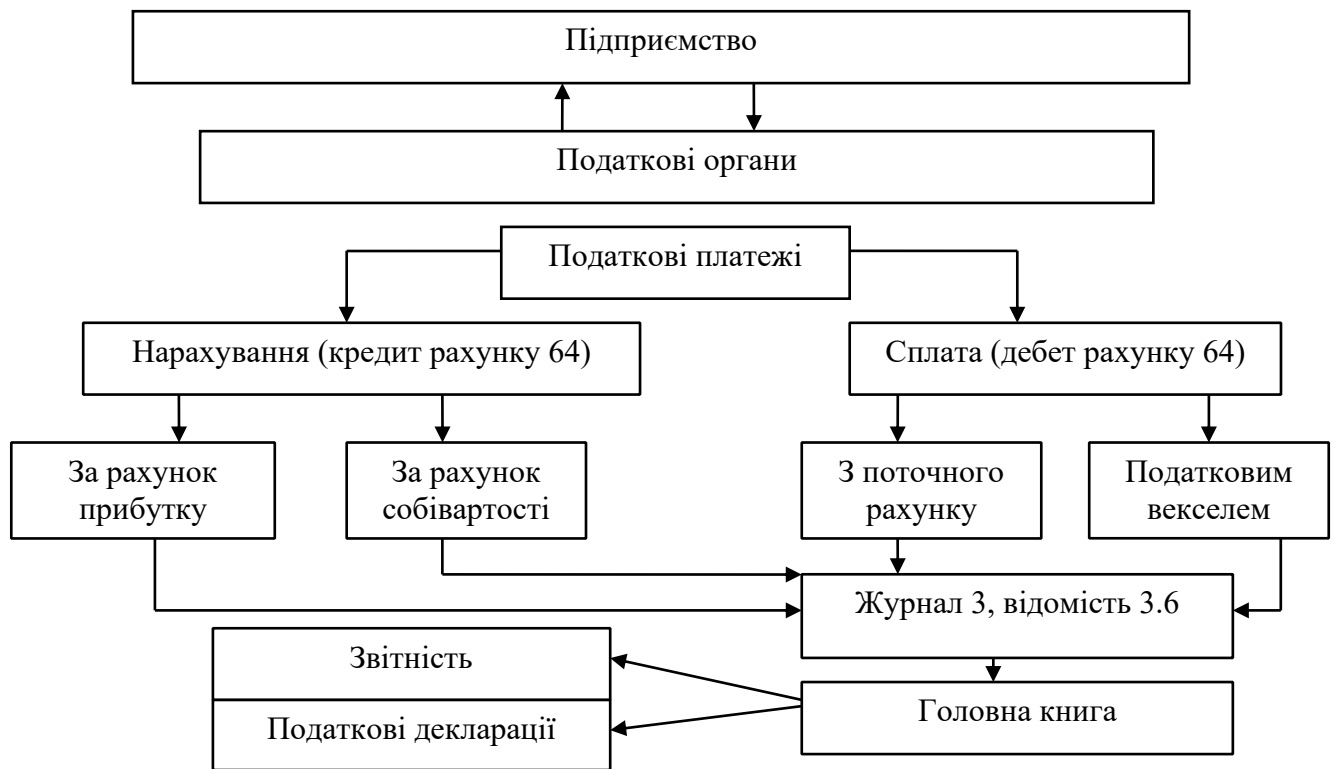

Рис. 2.2. Організація обліку розрахунків з бюджетом.

Джерело: [55].

Іншим податком, який сплачують підприємства, є податок на прибуток. Протягом місяця господарські операції відображаються та узагальнюються в облікових регістрах, на підставі яких складається декларація з податку на прибуток (рис. 2.3).

Облік розрахунків податків і платежів ведеться на балансовому рахунку 64 «Розрахунок податків і платежів», на якому узагальнюється інформація про розрахунки підприємства за всіма видами платежів до бюджету, в тому числі по податках з працівників підприємства, фінансових санкцій на платний дохід домогосподарства [33].

До рахунку 64 «Розрахунки за податками і платежами» на підприємствах відкривають такі субрахунки [31]:

641 «Розрахунки за податками»;

642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»;

643 «Податкові зобов'язання»;

644 «Податковий кредит».

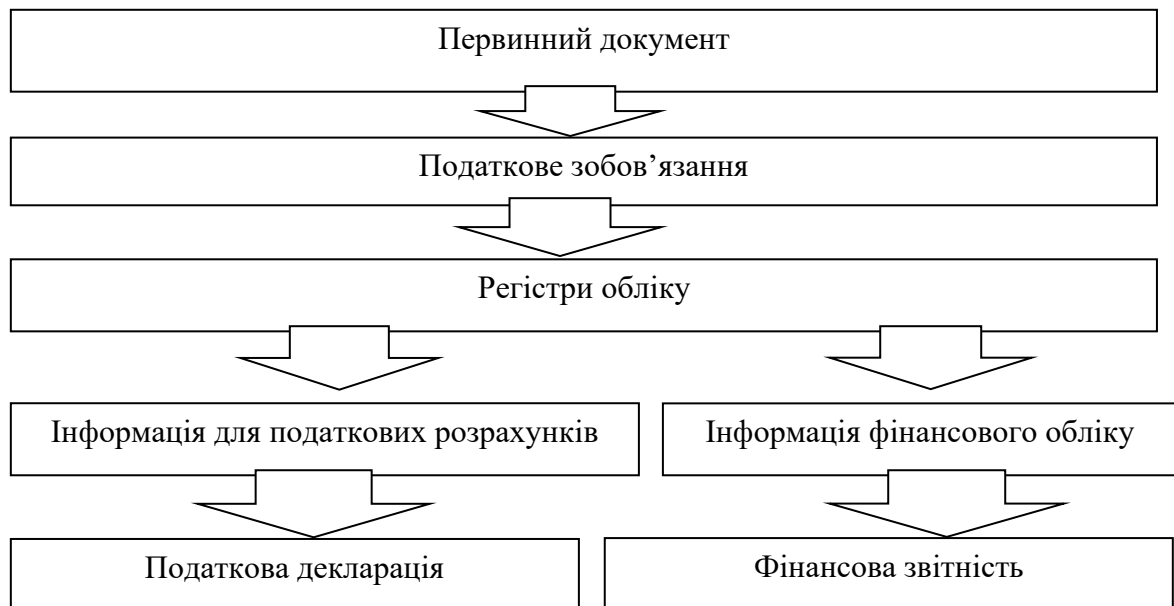

Рис. 3.4. Послідовність формування облікової інформації для потреб обкладання податком на прибуток підприємств

Джерело: [52, с.104].

Отже, податкова система у сфері підприємницької діяльності представлена податками, зборами та рентними платежами. Основними складовими такої системи є податки, до яких належать: податок на прибуток підприємств (фіксований податок, якщо підприємства не є платниками податків четвертої групи), ПДВ, ПДФО, екологічний податок, податок на майно (включаючи податок на нерухоме майно та плати за землю), єдиний податок. Військовий збір – це обов’язковий збір, який підприємства вносять до відповідного бюджету. Всі перераховані податки повинні бути відображені в системі бухгалтерського обліку.

Отже, для формування податкової політики на підприємстві необхідно:

- чітко визначити перелік податків(зборів та інших платежів), які будуть сплачуватися та форми звітності, що будуть складатися;
- встановити максимальні терміни підготовки звітності на підприємстві, враховуючи зазначені строки подання звітності;
- визначити осіб, які відповідають за коректність, достовірність та своєчасну підготовку кожної форми податкової звітності;
- розглянути порядок затвердження форм звітності в залежності від форми власності підприємства, його структури та методів обліку;
- встановити місце, термін та порядок зберігання форм податкової звітності на підприємстві на завершальному етапі [53 с.181, 186].

За результатами проведеного дослідження можна прийти до висновку, що важливо включити в документ про облікову політику окремий розділ, що стосується організації податкових розрахунків та звітності, оскільки різні системи оподаткування і різні підходи до обліку та звітності застосовуються для різних типів підприємств [53. с.181, 186-187].

2.3. Політика підприємства щодо внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та контролю

Серед основних завдань бухгалтерського обліку важко переоцінити важливість та необхідність надання управлінню на різних рівнях фінансово-економічної інформації. Бухгалтерія виступає основним реєстратором фактів господарської діяльності, але її потенціал у сфері інформаційного аналізу часто використовується обмежено.

Політику управлінського обліку автори визначають, як політику щодо отримання внутрішньої інформації для оперативного, поточного та стратегічного управління підприємством[53. с.168].

На думку Л. в. Гуцаленко, внутрішньогосподарський контроль – це вид економічного контролю керівника, що становить перевірку ефективності використання активів підприємства і зобов'язань, виробництва за умови мінімальних витрат, правильність проведення господарських операцій задля досягнення поставленої мети найбільш результативним методом [5, с. 16].

Особливо це помітно в торговельній сфері, як в оптовій, так і в роздрібній торгівлі. Це пояснюється тим, що сучасний бухгалтерський облік є спеціалізованою інформаційною технологією, спрямованою на задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів щодо облікової інформації. Бухгалтерська система є основою для управлінських рішень та аналізу, що дозволяє ефективно взаємодіяти з іншими підрозділами підприємства та внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами [50, с.212].

У практичній діяльності підприємств облікова політика управлінського обліку повинна враховувати загальні напрямки розвитку підприємства та фактичний стан кожного виду обліку, аналізу, планування і контролю. Для цього необхідно розробити план організації управлінського обліку, який відображає системний підхід до його впровадження та включає такі кроки:

1. Визначення структурних підрозділів та сегментів.
2. Вибір форми обліку та методів обробки та подання інформації.
3. Документування операцій та документообігу.
4. Визначення рахунків управлінського обліку.
5. Уточнення класифікації витрат і методів калькулювання.
6. Обґрунтування найбільш важливих показників аналізу витрат, видів планування та контролю.
7. Формування ефективної системи внутрішньої управлінської звітності.
8. Розподіл обов'язків між виконавцями облікових робіт на всіх рівнях управління.

Для внутрішньої регламентації управлінського обліку з боку підприємства, основні аспекти його ведення не повинні бути включені в Наказ про облікову політику підприємства, який є доступним для зовнішніх користувачів. Замість цього, відповідна інформація має бути розкрита у внутрішньому Положенні про організацію управлінського обліку, оскільки такий документ є конфіденційним для підприємства.

Це Положення повинно охоплювати всі аспекти управлінського обліку на підприємстві, такі як облік, контроль, аналіз, бюджетування, нормування, відповідальність та інші. Розробка такого Положення входить у компетенцію керівника відділу управлінського обліку, а затвердження його повинно бути здійснене головним бухгалтером та керівником підприємства.

Л. В. Гуцаленко, М. М. Коцупатрий, У. О. Марчук [11, с.44-45] визначають внутрішньогосподарський контроль як форму економічного контролю власника. Цей вид контролю передбачає систематичне спостереження та аналіз ефективності використання активів та зобов'язань підприємства з метою оптимізації виробництва при мінімальних витратах. Основні завдання внутрішньогосподарського контролю включають забезпечення повного збереження майна, запобігання безгосподарності та розкраданню, а також перевірку законності та доцільності господарських операцій та процесів. Цей процес проводиться керівництвом підприємства або уповноваженою посадовою особою з метою забезпечення інформаційного підґрунтя для ухвалення ефективних управлінських рішень або їх коригування для досягнення стратегічних цілей.

На думку вчених Дікань Л. В., Шульга Н. М. вважають, що "внутрішньогосподарський контроль" - це процес, який забезпечує якісне розроблення та ефективне досягнення цілей організації. Це досягається шляхом реалізації управлінських рішень, прийнятих для визначених завдань [11, с. 46].

Основними методами впровадження системи внутрішньогосподарського контролю на підприємстві є забезпечення систематизованої та ефективної функціонування підприємства для досягнення поставлених завдань. Це також передбачає своєчасне виявлення відхилень в роботі та вжиття відповідних заходів для їх усунення та коригування під керівництвом. Крім того, система внутрішньогосподарського контролю спрямована на забезпечення ефективності розподілу відповідальності й повноважень між працівниками підприємства. Важливим є також забезпечення належних умов для зберігання майна підприємства, що включає в себе відповідні процедури та стандарти. До інших завдань входить здійснення збору, передачі та обробки інформації про стан об'єкта та інші аспекти діяльності підприємства [39, с.45]. Управлінська звітність виступає як ключовий інструмент для надання інформаційної підтримки керівникам підприємства у процесі ухвалення стратегічних рішень. Згідно з законодавством України, конкретно з "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" [43], не встановлюється обов'язковість ведення управлінського обліку для суб'єктів господарювання. Оскільки фінансова звітність не забезпечує всіх необхідних внутрішніх інформаційних потреб для ефективного управління, виникає потреба у створенні внутрішньогосподарської (управлінської) звітності на основі даних управлінського обліку. Процес формування управлінської звітності передбачає використання комплексу взаємопов'язаних принципів, методів, прийомів, інструментів, правил і засобів для її створення та подання. З урахуванням особливостей організаційного устрою підприємства, впровадження методики формування управлінської звітності вимагає системного підходу [33 с.213].

Норми організації внутрішньогосподарського контролю підприємство обирає самостійно, виходячи із своїх можливостей та потреб управління. Відповідно, вони можуть бути різними. Так, на підприємстві може бути створено окремий відділ з введенням до штату працівників підприємства – контролерів,

які будуть займатися контрольно-ревізійною роботою на підприємстві. На великих підприємствах при необхідності відділ може складатись із секторів: сектор контролю доходів, сектор контролю витрат, сектор контролю інвестицій, сектор контролю грошових потоків. Можливий варіант поділу на сектори за центрами відповідальності. В такому випадку робота відділу буде плановою та передбачуваною.

Крім того, можливе на підприємстві створення ревізійних комісій, коли працівники підприємства працюють в такій комісії на громадських засадах або з частковою доплатою до виконання своїх основних обов'язків. Така комісія здійснює, як правило, дискретний контроль. Робота ревізійної комісії на підприємстві носить плановий характер: складають плани ревізійної роботи, плани інвентаризацій.

Висновки до другого розділу

На основі детального аналізу облікової політики підприємства ТОВ "Розетка. УА", було виявлено наступне:

1. Ефективна облікова політика підприємства сприяє точному та прозорому відображенню фінансового стану, що є ключовим для прийняття управлінських рішень. У процесі формування облікової політики використовуються досвід та знання різних спеціалізованих суб'єктів, включаючи головного бухгалтера, бухгалтерську службу, спеціально створені комісії, відділ внутрішнього контролю та ін. Облікова політика підприємства базується на принципах відображення операцій та інших подій з урахуванням їх сутності та відповідно до економічних умов. Особлива увага приділяється процесу визначення термінів оренди та управлінню орендними відносинами. Крім того, облікова політика впливає на внутрішні стандарти компанії і допомагає забезпечувати консистентність та прозорість у фінансовому обліку.

2. Компанія ТОВ "Розетка.УА" впроваджує інноваційні методи у своїй обліковій політиці, що дозволяє забезпечувати високий рівень точності та ефективності в обліку. Важливим аспектом є систематичний аналіз і перегляд облікової політики, який дозволяє адаптуватися до змін у законодавстві, економічних умовах та внутрішніх потребах компанії. Цей процес сприяє підвищенню прозорості, забезпечує надійність фінансової звітності та підтримує довіру з боку інвесторів, партнерів та інших зацікавлених сторін.
3. Податкова політика ТОВ "Розетка. УА" є інтегральною частиною їх фінансової стратегії, що відображає активне податкове планування і оптимізацію. Компанія застосовує різні підходи для мінімізації податкового навантаження, що підтверджується динамікою зобов'язань з податків та зборів, відображеними в таблицях. Ці дані демонструють значні зміни у фінансових показниках компанії, вказуючи на ефективне управління податковими зобов'язаннями. Також важливою є стратегія відносин з податковими органами, яка спрямована на забезпечення фіскальної стійкості та дотримання вимог податкового законодавства. В цілому, податкова політика компанії сприяє оптимізації фінансових ресурсів та підтримує стабільний розвиток бізнесу.
4. Дослідження вказує на важливість адаптації облікової політики до змінних умов ринку та господарської діяльності. Основні завдання управлінського обліку визначаються як отримання внутрішньої інформації для оперативного та стратегічного управління підприємством. Політика включає визначення структурних підрозділів, форм обліку, методів обробки інформації, документування операцій, класифікацію витрат, формування системи внутрішньої звітності та інші аспекти, що сприяють ефективному управлінському контролю та аналізу. Законодавство України не встановлює обов'язковості ведення управлінського обліку, але для

ефективного управління та досягнення стратегічних цілей підприємство це вважає необхідним. Загалом, політика управлінського обліку на підприємстві спрямована на створення системи, яка забезпечує необхідні умови для оптимізації внутрішніх процесів, контролю та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Розділ 3: ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

3.1. Аналіз основних аспектів облікової політики та рекомендації щодо їх зміни на підприємстві ТОВ «РОЗЕТКА.УА»

ТОВ «РОЗЕТКА.УА» є провідним гравцем на ринку електронної комерції в Україні, що ставить перед компанією важливі завдання щодо удосконалення облікової політики. Для забезпечення прозорості, ефективності та відповідності міжнародним стандартам, особлива увага приділяється таким аспектам:

1. Основні засоби: Враховуючи широкий спектр використання основних засобів, які включають виробниче обладнання, транспортні засоби та офісну техніку, потрібно чітко визначити методику їх переоцінки та амортизації.

2. Нематеріальні активи: З огляду на значну роль інформаційних технологій у діяльності компанії, облік нематеріальних активів, включаючи програмне забезпечення та бази даних, вимагає особливої уваги.

3. Обігові активи: Значна частина активів компанії представлена товарними запасами, що зумовлює необхідність вдосконалення методів їх оцінки та уцінки на підприємстві ТОВ «РОЗЕТКА.УА».

В цілому, облікова політика ТОВ «РОЗЕТКА.УА» відповідає вимогам чинного законодавства України та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Однак, існують деякі аспекти облікової політики, які можуть бути поліпшені.

Одним з таких аспектів є облікова політика щодо запасів. ТОВ «РОЗЕТКА.УА» застосовує метод ФІФО, який може призводити до заниження прибутку в періоди інфляції. Рекомендується розглянути можливість

застосування методу середньозваженої вартості або методу за методом собівартості перших придбаних запасів.

Метод ФІФО передбачає використання виробничих запасів у тій послідовності в якій вони надходять на підприємство, тобто одиниці запасів, що надходять першими списуються першими. Метод вимагає відокремленого обліку та зберігання запасів за окремими партіями відповідно до їх надходження якщо ціни на них змінюються. За цим методом перші списання запасів здійснюються за цінами залишку на початок місяця, наступні за цінами першого надходження запасів, потім другого. Запаси списуються за цінами наступного надходження лише після того як уся партія попереднього надходження вичерпана. Таким чином, вартість залишків запасів на кінець звітного періоду за цим методом буде відображатися за вартістю останніх за часом надходження запасів. [32, с. 432]

Іншим аспектом, який може бути поліпшений, є облікова політика щодо фінансових інструментів. ТОВ «РОЗЕТКА.УА» застосовує метод справедливої вартості для обліку фінансових інструментів. Однак, цей метод може призводити до нестабільних показників фінансової звітності. Рекомендується розглянути можливість застосування методу амортизованої собівартості для обліку фінансових інструментів.

Як конкретні рекомендації щодо зміни облікової політики щодо запасів на ТОВ «РОЗЕТКА.УА» можна запропонувати застосувати метод середньозваженої вартості або метод за методом собівартості перших придбаних запасів. По обліковій політиці щодо фінансових інструментів рекомендовано застосовувати метод амортизованої собівартості для обліку фінансових інструментів. Реалізація цих рекомендацій дозволить ТОВ «РОЗЕТКА.УА» поліпшити якість своєї фінансової звітності та підвищити її достовірність.

ERP система суттєво впливає на облікову політику підприємства, спрощуючи та автоматизуючи багато фінансових процесів, забезпечуючи

інтеграцію та надійність даних, підтримуючи точність фінансового обліку, надаючи підтримку внутрішнього контролю, допомагаючи в податковому обліку та надаючи аналітичні інструменти для прийняття обґрунтованих рішень щодо облікової політики. Зараз підприємство використовує адаптований під власні потреби варіант 1С. В подальшому радимо використання Microsoft Dynamics 365 Business Central представляє значущий позитивний вплив на співпрацю ТОВ "Розетка. УА" з різними сторонами, включаючи співробітників, клієнтів, постачальників, агентів та інші підрозділи. Ця інновація дозволяє компанії управляти відносинами з клієнтами більш прозоро та передбачувано, забезпечуючи високу якість обслуговування. Крім того, вона автоматизує процеси створення різних документів, включаючи звіти та рахунки.

Основні завдання, які може вирішити впроваджена CRM-система в ТОВ "Розетка. УА", включають:

1. Зростання якості послуг: завдяки системі можливе поліпшення обслуговування клієнтів, що сприяє підвищенню їхнього задоволення та лояльності.
2. Створення єдиної бази для клієнтів та стандартизація процесів: Це дозволяє зберігати всю необхідну інформацію про клієнтів в одній системі та уніфікувати робочі процеси.
3. Контроль за діями працівників: Microsoft Dynamics 365 Business Central надає можливість відстежувати та контролювати дії співробітників, що сприяє більш ефективному управлінню персоналом.
4. Доступ до документів та онлайн-звітів: Забезпечується швидкий та зручний доступ до різних документів та звітів, що полегшує прийняття управлінських рішень.
5. Розробка та впровадження бази даних із заходами для покращення співпраці із клієнтами: Ця функція спрямована на підвищення рівня обслуговування та задоволення потреб клієнтів.

Щодо облікової політики, важливо враховувати, що ця система робить облік та фінансовий контроль більш системним та ефективним. Впровадження сучасної облікової системи дозволяє ТОВ "Розетка. УА" оптимізувати фінансові процеси, підвищувати точність обліку та забезпечувати відповідність стандартам і законодавству. Враховуючи специфіку бізнесу, пропонується впровадити інтегровану облікову систему, яка включає функції обліку, фінансів та управління складським господарством. Це дозволить зробити управління фінансовими ресурсами більш простим та прозорим, сприяючи зростанню ефективності та конкурентоспроможності компанії.

Облікові зміни та доповнення до облікової політики ТОВ "Розетка.уа" в умовах воєнного стану подано в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Облікові зміни в надзвичайних обставинах війни

Ситуація	Облікові аспекти та виклики
Неможливість продовження діяльності або її суттєве обмеження (Going Concern Issue) внаслідок розташування активів на територіях з активними бойовими діями	<ul style="list-style-type: none"> - Розкриття в фінансовій звітності обмежень в безперервній діяльності. - Облік та документальне оформлення вимушеної консервації активів; забезпечення гарантійних зобов'язань у разі неможливості виконання зобов'язань перед клієнтами в умовах воєнного стану. - Релокація підприємства на безпечні території. - Методика обліку змін в управлінській структурі, виробництві та бізнес-процесах. Облік витрат на релокацію, організацію виробництва на новому місці тощо.
Ризик дефолту контрагентів. Законодавчі обмеження на розрахунки з контрагентами з Росії та Білорусі	<ul style="list-style-type: none"> - Методологія розрахунку резерву під очікувані кредитні збитки (резерву сумнівних боргів). - Облік розрахунків з контрагентами з Росії та Білорусі. - Курсові різниці.

Знищення, втрата, знецінення та пошкодження активів унаслідок ворожих дій, обстрілів, інших несприятливих обставин	- Формалізація облікових підходів щодо втрат та знецінення активів, що були знищені/пошкоджені внаслідок війни. - Проведення інвентаризації в умовах воєнного стану, фіксація втрат або пошкодження активів та їх документальне оформлення.
Визначення теперішньої (дисконтованої) вартості кредитів, орендного зобов'язання, інших фінансових інструментів	- "Згортання" кредитування в Україні призводить до необхідності застосування альтернативних ринкових ставок дисконтування, які слід належним чином формалізувати в обліковій політиці.
Надання допомоги на оборону	- Облік та документальне оформлення збору коштів / безкоштовної передачі товарів та коштів. - Реалізація товарів із відрахуванням частини виручки на потреби оборони.
Ускладнення з отриманням оригіналів первинних документів від контрагентів	- Формалізація застосування електронного документообігу. - Визначення підходу до обліку та документального оформлення витрат, розрахунків, інших операцій у разі відсутності оригіналів первинних документів.
Розрахунки з працівниками в умовах воєнного стану	- Формалізація облікового підходу щодо оплати за час простою, нарахування відпускних та лікарняних під час простою виробництва, надання фінансової допомоги працівникам.

Зазначимо, що основою побудови плану рахунків є їхня класифікація за економічним змістом з урахуванням ролі обліковуваних ресурсів, характеру їхньої участі в кругообігу засобів та особливостей відповідних господарських процесів. У Плані рахунків наводяться коди до кожного рахунка для розмежування за відповідними групами. Використання цих шифрів у практичній діяльності дає змогу пришвидшити і спростити обліковий процес [16,с.63].

Звідси видно, що зміни та доповнення до облікової політики ТОВ "Розетка.ua" стосуються різних аспектів фінансової діяльності підприємства в умовах воєнного стану. Ця таблиця допоможе систематизувати необхідні облікові зміни та внести їх до облікової політики для забезпечення точності та достовірності фінансової звітності в надзвичайних обставинах.

3.2. Пропозиції щодо оптимізації формування облікової політики, як інструменту мінімізації податків

Вже було визначено що обрана облікова політика має значний вплив на формування фінансових результатів підприємства і може призводити до різних фінансових показників. Це важливе твердження стосується економічних інтересів всіх соціально-економічних учасників, і враховується завдяки прийняттю рішень особами, які мають вплив на облікову політику. Це можуть бути держава, власники підприємства та вищий управлінський персонал. Облікова політика включає в себе набір альтернативних методів, і вибір конкретного методу може задовольняти економічні інтереси різних учасників. Однак визначення альтернативних методів і їх вибір на практиці реалізується з ініціативи менеджерів та власників підприємства, які формують облікову політику. Важливо враховувати, що економічні інтереси працівників, контрагентів та суспільства в цілому не обмежуються процесами впливу на формування облікової політики. Ці інтереси можуть впливати на власників та менеджерів підприємства в процесі розробки, затвердження та виконання облікової політики.

Оптимізація податкової політики дає змогу не тільки зменшити податкові відрахування підприємства, але й бути регулятором процесу керування підприємством. Оптимізація податкових платежів передбачає вибір таких податкових систем і платежів, які б задовольняли підприємство з погляду

отримання доходів, необхідних для розширення виробництва, знаходження працівників, зацікавлених у результатах своєї праці, та давали б можливість зменшити втрати від ризику господарської діяльності. Мінімізація податків не завжди відповідає стратегічним потребам суб'єкта, тому що іноді вигідно не занижувати свою оподатковувану базу в силу тих чи інших обставин (наприклад, керівництво підприємства може відмовитися від податкової мінімізації в силу соціальних і політичних обставин) [5], тому доцільно говорити про оптимізацію податкової політики підприємства.

При розробці оптимальної податкової стратегії для підприємства, ключовим етапом є глибокий аналіз податкового та фінансового законодавства, де часто виникають ситуації з невизначеністю та різними тлумаченнями закону. Оптимізація податкової політики повинна враховувати інтереси як держави, так і платників податків. Важливо також прогнозувати можливу реакцію податкових органів.

Податки не є просто обов'язковими внесками фізичних та юридичних осіб для фінансування державних функцій. У зв'язку з розвитком ринкових відносин, частина сукупного суспільного продукту, яка розподіляється державою через систему оподаткування, набуває економічного значення, а не лише фіскального.

Основні завдання оптимізації податкової політики підприємства можна сформулювати наступним чином:

- дотримання податкового законодавства шляхом правильного розрахунку податків, зборів та інших податкових платежів;
- мінімізація податкових зобов'язань;
- збільшення прибутку;
- розроблення взаємовигідних угод з постачальниками та замовниками;
- ефективне управління грошовими потоками;
- уникнення штрафних санкцій.

Основні напрями ефективної податкової політики на підприємстві повинні включати такі заходи:

- аналіз поточних податкових ризиків (передбачає аналіз системних помилок у податковому обліку, перевірка документообігу та забезпечення відповідної якості первинних документів);
- аналіз структури податкових навантажень з урахуванням специфіки діяльності підприємства;
- управління податковими ризиками на рівні фінансового менеджменту підприємства (передбачає реструктуризацію дебіторської і кредиторської заборгованості);
- оподаткування злиття та поглинання підприємств;
- прогнозування зовнішніх і внутрішніх податкових ризиків на підприємстві);
- вибір альтернативних методів оптимізації оподаткування та шляхи їх адаптації до специфіки діяльності підприємства в умовах економічної кризи (передбачає використання методу заміни податкового суб'єкта, методу заміни виду діяльності, методу заміни податкової юрисдикції);
- розробка нової моделі сплати податків (передбачає включення реформування договірної бази підприємства та положень облікової політики підприємства для цілей податкового планування (всі положення, що містяться в обліковій політиці, мають податкові наслідки і дають змогу оптимізувати податкові платежі);
- розробка механізмів оптимізації, що дадуть змогу регулювати розміри сплати податків для створеної моделі (передбачає зниження бази оподаткування, перенесення бази оподаткування на інші суб'єкти та відстрочення терміну виникнення податкових зобов'язань).

Стратегічний розвиток будь-якого підприємства неможливий без ефективного керування до складу якої повинен входити така підсистема, як податковий менеджмент. Податковий менеджмент на рівні підприємства

повинен не просто визначати вибір найбільш вигідного варіанту сплати податків, а представляти собою безперервно діючий процес оптимізації податкового навантаження.

Ефективна система податкового менеджменту на підприємстві може бути розглянута як комплексна структура, що складається з п'яти важливих підсистем, які взаємодіють та функціонують одночасно, щоб забезпечити оптимальну діяльність податкового менеджменту.

1. Підсистема спрямування відповідає за визначення цілей та основних завдань, встановлення стратегічних мет цільового функціонування податкового менеджменту на підприємстві. Вона визначає, куди має спрямовуватися всі сили та ресурси для досягнення оптимальних результатів.

2. Підсистема забезпечення податкового менеджменту відповідає за забезпечення нормативно-правового та інформаційного фонду, необхідного для правильної реалізації всього процесу податкового менеджменту. Це включає в себе збір і аналіз необхідної інформації, а також дотримання податкового законодавства.

3. Впроваджувальна підсистема відповідає за розробку податкової політики та планування оптимальних податкових стратегій. Вона визначає, яким чином підприємство буде взаємодіяти з податковими органами та як буде оптимізована сплата податків.

4. Керуюча підсистема встановлює функціональні обов'язки учасників податкового менеджменту та ефективно керує ними. Ця підсистема важлива для забезпечення чіткості та координації у діяльності всіх працівників, які відповідають за податковий менеджмент.

5. Контролююча підсистема здійснює постійний аналіз діючої податкової політики підприємства та, за необхідності, вносить корективи для покращення її ефективності та відповідності змінам у законодавстві[15.c].

3.3. Досвід країн ЄС у формуванні облікової політики підприємств

В сучасному світі, який характеризується високою ступенем глобалізації та взаємозалежністю національних економік, ключовим аспектом успішного функціонування підприємств є ефективно сформована облікова політика. Досвід країн Європейського Союзу (ЄС) у цьому питанні є важливим і надзвичайно цінним для вивчення.

Значною особливістю облікової політики в країнах ЄС є її законодавча регуляція. Країни-члени ЄС дотримуються спільних європейських стандартів і директив, як, наприклад, Директива 2013/34/ЄС, що встановлює обов'язкові вимоги до фінансової звітності підприємств. Це забезпечує уніфікованість і порівнянність фінансової інформації на міжнародному рівні, сприяє прозорості та довірі на ринку.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) відіграють важливу роль у формуванні облікової політики в ЄС, даючи можливість підприємствам використовувати уніфіковані стандарти обліку, що спрощує міжнародні операції та залучення інвестицій.

Термін "облікова політика" з'явився у міжнародній практиці з 1973 року, згідно з МСБО 1 "Розкриття облікової політики" та МСБО 5 "Інформація, яка підлягає розкриттю у фінансових звітах"[25]. З 1997 року діє новий МСБО 1 "Подання фінансових звітів", що містить вимоги до розкриття інформації в облікових політиках. Важливим також є МСБО 8 "Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки", що регулює відповідні питання, а також Концептуальна основа до міжнародних стандартів, яка включає вимоги щодо розкриття облікової інформації та надає практичні рекомендації для застосування стандартів.

Оптимізація бухгалтерського обліку в ЄС є частиною загальної політики оптимізації законодавства про підприємство, яка має на меті забезпечити

свободу діяльності підприємств. Правова база цієї політики відображена у статті 44(2)(g) (колишня 54(3)(g)) Договору про заснування Європейського Співтовариства. В рамках щорічних планів Програми в Україні було запроваджено використання міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), що є основним питанням пристосування вітчизняного законодавства до *acquis communautaire* у сфері бухгалтерського обліку [24].

Країни ЄС активно розвивають системи корпоративного управління, зокрема впроваджуючи заходи щодо зміцнення прав акціонерів та зобов'язань підприємств перед суспільством. Такі заходи сприяють створенню ефективних систем контролю та управління, що допомагають уникнути фінансових скандалів та підвищують довіру до відкритих ринків.

Особливе значення мають Четверта (78/660/ЄЕС) та Сьома (83/349/ЄЕС) директиви ЄС, які є обов'язковими для виконання у всіх країнах, що входять до ЄС. Ці директиви спрямовані на гармонізацію національного законодавства в галузі обліку та встановлюють вимоги щодо підготовки річної звітності, яка забезпечує повне і правильне уявлення про фінансовий стан компанії.

Ключовим аспектом Четвертої Директиви є нормативні вимоги до бухгалтерського балансу та звіту про прибутки і збитки. Сьома Директива покладає обов'язок на компанії представляти консолідовану фінансову звітність та розкривати облікову політику, пов'язану з пов'язаними сторонами.

Основні положення цих директив ЄС створюють деталізовані правила в багатьох сферах бухгалтерського обліку та виступають як "мінімальні стандарти гармонізації", що дозволяє державам-членам розробляти власні додаткові вимоги і адаптувати національне законодавство. Наразі існує близько 40 варіантів цих правил на рівні країн-членів ЄС, багато з яких спрямовані на зниження вимог до звітності для малих та середніх підприємств.

У період розробки Четвертої [53] та Сьомої директив [48] (1978-1983 роки) гармонізація обліку в країнах-членах ЄС набула великого політичного та

економічного значення, сприяючи формуванню спільного європейського економічного ринку. Одним з ключових результатів прийняття цих директив було забезпечення повного та достовірного відображення фінансового стану та результатів діяльності компаній, що зробило облікову інформацію більш цінною і корисною, особливо для акціонерів, кредиторів та інвесторів [47].

Однак реалізація спільних цілей супроводжувалася наявністю національних пріоритетів та виникненням різного роду перешкод від політичних партій, податкових органів та бізнес-структур. Впровадження вимог директив у національне законодавство країн-членів, з різним рівнем економічного та соціального розвитку, вплинуло на розвиток систем бухгалтерського обліку та звітності в кожній країні. В результаті, запровадження вимог директив мало різний вплив на національні GAAP багатьох європейських країн.

Таким чином, у країнах з континентальною моделлю обліку, таких як Австрія, Німеччина, Франція, впровадження норм ЄС підвищило якість, корисність і цінність фінансової інформації, збільшивши інформативність фінансової звітності.

В процесі формування облікової політики згідно з МСФЗ, ключовими є принципи безперервності діяльності компанії, нарахування, послідовності, суттєвості та сталості. Особливу увагу слід звернути на сталість або постійність з року в рік, із виключенням випадків удосконалення облікової політики, наслідки яких повинні бути розкриті в поясненнях до річної фінансової звітності.

У контексті країн з розвинутими ринковими економіками спостерігається очевидна тенденція до уніфікації систем обліку та аналітики на національному та міжнародному рівнях. Важливо відмітити декілька аспектів:

Перш за все, процес створення та впровадження міжнародних облікових стандартів перебуває в постійному розвитку. Ці стандарти час від часу переглядаються або замінюються новими, залежно від здобутого досвіду використання та актуальних потреб;

В другу чергу, важливо розуміти, що міжнародні стандарти мають рекомендаційний характер і не є строго обов'язковими до застосування;

Нарешті, міжнародні стандарти не задають конкретних технік чи методів бухгалтерського обліку, які традиційно різняться між різними країнами. Кожна країна зберігає свої унікальні підходи в області бухгалтерського обліку[24].

В контексті облікової практики в закордонних державах варто зазначити цікаву особливість: у великих компаніях розробляють дві версії облікової політики. Перший варіант, що формується на початку року, відображає офіційну позицію, базуючись на національних облікових принципах, що були вироблені компанією в попередні періоди, і включає прогнозовані зміни та уточнення на майбутнє. Другий варіант розробляється наприкінці звітнього року, безпосередньо перед підготовкою фінансової звітності, враховуючи можливі зміни в обліковій політиці протягом року.

Облікова політика підприємства детально відображається у Примітках до фінансових звітів. Перша примітка зазвичай містить короткий опис облікових методів, які використовуються при складанні звітів, а друга примітка висвітлює будь-які зміни в обліковій політиці протягом року, якщо такі мали місце. Важливо відзначити, що для більшості компаній показники, які відносяться до безнадійних боргів чи витрат на гарантії, представляються в оціночному вигляді, тоді як доходи від продажу продукції, товарів та послуг зазнають ретельного аналізу.

Аналізуючи досвід консолідації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в країнах ЄС, можна відзначити, що протягом тривалого часу (більш ніж 40 років) відбувалася етапна гармонізація систем бухгалтерського обліку. Це здійснювалося через пристосування національного законодавства та уніфікацію

методів бухгалтерського обліку різних держав, включаючи поліпшення умов для малого бізнесу.

Гармонізація обліку в Європі, а також національна політика України щодо пристосування вітчизняного законодавства до міжнародних стандартів, включаючи досвід європейських держав, визначають ключові напрямки для зближення поточного та майбутнього українського законодавства з нормами Європейського Союзу. Це відіграє важливу роль у зміцненні економічних зв'язків між Україною та країнами ЄС у перспективі.

Висновки до третього розділу

Отже, за результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Облікова політика стає ключовим елементом, що інтегрує систему управління та бухгалтерський облік у діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта. Це завдяки обліковій політиці роль бухгалтера-аналітика у керуванні сучасним підприємством набуває нових вимірів. Бухгалтер має можливість активно впливати на управління балансовими показниками та звітністю, а також на показники податкових декларацій, вносячи свій вклад у процес прийняття управлінських рішень через аналіз фінансових коефіцієнтів. Важливість облікової політики для фінансових результатів діяльності підприємства зумовлює необхідність базування вибору її компонентів на стратегії розвитку, обраній підприємством.

2. Аналіз облікової політики ТОВ "Розетка. УА" виявляє значний потенціал для її удосконалення, який може позитивно вплинути на фінансові показники компанії. Необхідність змін обумовлена потребою відповідати зростаючим вимогам сучасного ринку та мінімізувати податкове навантаження, водночас підтримуючи прозорість та достовірність звітності.

3. Рекомендується впровадити інтегровану систему обліку, орієнтовану на міжнародні стандарти, з використанням сучасних ІТ-рішень, зокрема Microsoft Dynamics 365. Це забезпечить краще управління складськими запасами, оптимізацію взаємодії з клієнтами і ефективність управління персоналом. Такі зміни сприятимуть збільшенню конкурентоспроможності та якості фінансової звітності компанії.

4. Важливим аспектом є врахування специфіки воєнного стану та наслідків для діяльності компанії в Україні. Врахування специфіки воєнного стану в Україні та орієнтація на європейський досвід гармонізації облікових стандартів додатково сприятимуть розвитку і зміцненню економічних позицій підприємства. Загалом, це підкреслює значення гнучкого та стратегічного підходу до управління обліковою політикою, що є ключем до стійкості та успішного розвитку підприємства в динамічному бізнес-середовищі. Ефективне удосконалення облікової політики в ТОВ "Розетка. УА" є ключовим для підвищення точності та надійності фінансової звітності. Через адаптацію облікових методів і впровадження сучасних ERP систем, підприємство може значно покращити управління своїми фінансами.

5. Розробка оптимальної податкової стратегії передбачає детальний аналіз податкового та фінансового законодавства, врахування інтересів держави та платників податків, а також прогнозування реакції податкових органів. Підходи до оптимізації включають дотримання податкового законодавства, мінімізацію податкових зобов'язань, збільшення прибутку, розроблення взаємовигідних угод, ефективне управління грошовими потоками та уникнення штрафних санкцій. Ефективний податковий менеджмент на рівні підприємства є комплексною структурою, яка включає підсистеми спрямування, забезпечення, впровадження, керування та контролю, кожна з яких відіграє ключову роль у досягненні оптимальної податкової політики.

6. Дослідження облікової політики в контексті глобалізації та взаємозалежності національних економік, зокрема в країнах Європейського Союзу (ЄС), виявляє важливість законодавчої регуляції та гармонізації стандартів у цій сфері. Стандарти ЄС, такі як Директива 2013/34/ЄС, сприяють уніфікації та прозорості фінансової звітності, що є ключовим у контексті міжнародного ринку. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) відіграють значну роль у формуванні облікової політики в ЄС, забезпечуючи універсальність та легкість у міжнародних фінансових операціях. Гармонізація бухгалтерського обліку в країнах ЄС і застосування міжнародних стандартів фінансової звітності стали ключовими елементами у формуванні єдиного європейського ринку. Це дало змогу країнам-членам розвивати власні системи обліку, адаптуючи їх до міжнародних вимог та сприяючи тим самим поліпшенню умов для ведення бізнесу. Україна, інтегруючись до європейського простору, має враховувати цей досвід, адаптуючи своє законодавство та практики до міжнародних стандартів, щоб підвищити ефективність та конкурентоспроможність своїх підприємств.

Висновки

Аналіз показав, що облікова політика підприємства ефективно впливає на якість фінансового управління та звітності, сприяє відповідності діяльності компанії нормативним вимогам, та забезпечує прозорість у фінансових операціях. Однак було виявлено ряд напрямків для подальшого удосконалення, зокрема, щодо оптимізації податкового планування та впровадження більш гнучких ІТ-рішень для автоматизації обліку. Загалом виявлено важливість постійного перегляду та адаптації облікової політики підприємства, щоб відповідати змінюваним умовам бізнесу та забезпечити ефективне управління фінансами."

Результати показують, що впровадження цілеспрямованої облікової політики значно покращило б якість фінансової звітності та сприяло ефективному управлінню фінансовими ресурсами. Це виявилось ключовим фактором у забезпеченні стабільного фінансового росту та оптимізації внутрішніх бізнес-процесів.

За час дослідження було виявлено, що гнучке застосування облікової політики, яка враховує специфіку діяльності "Розетка.УА", дозволило підприємству не тільки адаптуватися до змінних ринкових умов, а й ефективно реагувати на нові виклики. Особливо це стосується таких аспектів, як управління запасами, ціноутворення та витрати, де точне ведення обліку відіграло вирішальну роль.

Процес формування облікової політики складний та відповідальний процес, який вимагає професійного підходу. Він передбачає розробку і впровадження сукупності принципів, методів та процедур для ефективного управління фінансовою інформацією підприємства. Це включає в себе

спостереження, аналіз, групування та узагальнення фактів господарської діяльності для складання фінансової звітності.

Компанія дотримується високих стандартів соціальної відповідальності, оцінюючи вплив своєї діяльності на економіку, населення, місцеві громади та екологію. Фінансова звітність компанії складається відповідно до міжнародних стандартів. Облікова політика компанії базується на принципі реалістичного відображення фінансового стану, сприяючи зрозумілості та прозорості для внутрішніх і зовнішніх користувачів. Оцінки та базові припущення регулярно переглядаються, забезпечуючи адекватність і актуальність фінансової інформації. Процес формування облікової політики включає залучення різних суб'єктів, включаючи головного бухгалтера, спеціально створену комісію, відділ внутрішнього контролю, керівництво підприємства та спеціалізовані консалтингові та аудиторські фірми.

Облікова політика має безпосередній вплив на управлінські рішення, що стосуються різних аспектів функціонування підприємства, включаючи інвестиції, фінансове планування, кредитування.

Аналіз фінансових показників підприємства засвідчив, що впровадження ефективної облікової політики сприяло зростанню доходів, покращенню ліквідності та підвищенню фінансової стабільності. Це, в свою чергу, забезпечило "Розетка. УА" конкурентні переваги та можливість успішно розширювати свою діяльність на ринку. Крім того, важливим аспектом є забезпечення відповідності облікової політики до міжнародних стандартів. Це не тільки сприяє підвищенню довіри інвесторів та партнерів, але й забезпечує більшу прозорість та порівнянність фінансових даних з іншими гравцями ринку. Рекомендації зі зміцнення системи внутрішнього контролю та податкового планування, які були розроблені в рамках цього дослідження, мають велике значення для підвищення ефективності управління фінансовими ризиками та оптимізації витрат. Врахування таких аспектів забезпечить зміцнення фінансової

стійкості підприємства та його здатності ефективно реагувати на економічні виклики.

Успіх впровадження рекомендацій залежить від системного підходу та готовності підприємства до змін. Оновлення та адаптація облікової політики має відбуватися з урахуванням не тільки поточного стану компанії, але й прогнозованих тенденцій розвитку ринку та технологій. В цілому, реалізація запропонованих у роботі стратегій може значно підсилити позиції ТОВ «Розетка. УА» та сприяти їх довготривалому розвитку та успіху.

Враховуючи здобуті дані, можна зробити висновок, що правильно сформована та гнучко застосовувана облікова політика є важливим інструментом у стратегічному управлінні підприємством. Вона не тільки покращує внутрішнє фінансове управління, але й сприяє зміцненню позицій компанії на ринку. Враховуючи високу динамічність бізнес-середовища, важливо продовжувати адаптацію облікової політики до мінливих умов ринку та постійного вдосконалення методів обліку для підтримки зростання та розвитку компанії "Розетка. УА".

Розглядаючи стратегії розвитку бухгалтерського обліку, важливо взяти до уваги успішний досвід країн Європейського Союзу у цій сфері. Це означає не тільки реформування національного законодавства України, але й його гармонізацію з європейськими стандартами. Такий підхід дозволить Україні ефективніше інтегруватися в економічний простір ЄС, особливо у контексті зміцнення економічних зв'язків. Довготривалий процес інтеграції бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Європі, що тривав понад 40 років, демонструє значення поступової адаптації національного законодавства та уніфікації облікових методологій. Це важливо не тільки для великих корпорацій, але й для малого бізнесу. Європейська інтеграція та внутрішня політика України, орієнтована на приведення національного законодавства у відповідність до

європейських норм, повинна включати визначення ключових завдань для адаптації існуючого та майбутнього законодавства України до стандартів ЄС."

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Бешуля І., Піскунова Н., Петрова І. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення формування облікової політики. *Схід*. 2012. № 1 (115). С. 17-19.
2. Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. Податкова система: Навчальний посібник Одеса: ВМВ, 2014. 344 с.
3. Безпалова О. О., Акімова, Н. С. Організаційно-методичні аспекти облікової політики акціонерного товариства. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. №4(8) С.137-144.
4. Белова, І. М., та Семенишена Н. В.. "Контент-аналіз дефініцій облікової політики інституційних одиниць та підходів до її формування. *Подільський вісник*. № 28. 2018. С.198-211.
5. Бойчук Т. Формування облікової політики підприємства: мета, побудова та сфера застосування. *Економічний аналіз*. 2010. Вип. 6. С.36-38.
6. Бондаренко О. М., Білан М. П. Проблеми формування облікової політики. Напрямки її удосконалення. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2011, № 31. С. 31.
7. Бутинець Ф.Ф., Коцупатрий М.М. Бухгалтерський облік у сільському господарстві: Навчальний посібник. Житомир: ПП "Рута", 2003. 512 с.
8. Васільєва Л.М. Особливості вибору та обґрунтування облікової політики аграрних підприємств. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. 2019. № 4. С. 40 – 45.
9. Герасимович І. А. Організація облікової політики сучасного підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 7. С. 49–53.
10. Гой В., Шестак Л. Роль великих платників податків у наповненні державного бюджету України. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 10. С. 208–211.

11. Гуцаленко Л. В., Коцупатрий М. М., Марчук У. О. Внутрішньогосподарський контроль: навчальний посібник. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 496 с.
12. Даниленко О., Особливості діагностики системи управління персоналом на стадіях життєвого циклу організації в умовах конкурентного середовища. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 8. С. 97 – 101.
13. Дроздова Т. "Вплив елементів облікової політики на фінансові результати." *Економічний аналіз* 2010. С. 323.
14. Давидов Г.М., Савченко В.М., Пальчук О.В, та ін.; за заг. ред. Г.М. Давидова. Облікова політика: навчальний посібник Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. 350 с.
15. Дема Д.І., Шевчук І.В., Мартинюк Г.П. Податковий менеджмент: навчальний посібник за заг. ред. Д.І. Деми. К.: Алерта, 2018. с. 256
16. Дергачова В.В. Облік у зарубіжних країнах навчальний посібник. К.: НТУУ «КПІ», 2011. 257 с.
17. Єфименко А. Гармонізація законодавства України та ЄС у сфері регулювання діяльності та бухгалтерської звітності компаній. Харків. 09.10.2019. С.76-78.
18. Житний П.Є., за заг. ред. П.Є. Житний П.Є. Облікова політика в умовах розвитку фінансово-промислових систем: методологія та організація: Монографія. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. 352 с.
19. Задорожний, З.М. Актуальні питання облікової політики підприємств щодо необоротних активів: монографія Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 237 с.
20. Золотницька Ю. В. Облікова політика суб'єктів суспільного інтересу в умовах реформування системи бухгалтерського. *Облік і фінанси*. 2017. № 4 (78). С. 28–32.
21. Коваль Н.І. Методичні аспекти облікової політики для різних типів сільськогосподарських підприємств. *Ефективна економіка*. 2013. № 12.

22. Король, Г. О., І. М. Ізвекова, and О. О. Ясногор. "Сутність поняття «облікова політика» та методичні підходи до його формування в умовах підприємства." *Економіка і суспільство* 8 2017: 780-784.
23. Коротун В.І. Проблеми мінімізації сплати податків в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2010. № 6. С. 21–24.
24. Кулик В. А. Розвиток бухгалтерського обліку на підприємствах електронного бізнесу: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2017. 344 с.
25. Кулик В. А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія Полтава: ПУЕТ, 2014. 380 с
26. Максимової В.Ф. Бухгалтерський облік навчальний посібник Одеса: ОНЕУ, 2013. 324 с.
27. МСБО 1 «Подання фінансової звітності»: наказ Міністерство фінансів України. URL: <http://msfz.minfin.gov.ua> (дата звернення 20.11.2023).
28. МСФЗ 16 «Оренда » Міністерство фінансів України. 10.09.2014. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_013/para2#n2 (дата звернення 28.11.2023).
29. НП(С)БО 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 21.12.2023).
30. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 20.11.2023).
31. Офіційний сайт фінансової звітності ТОВ «Розетка. УА». URL: <https://rozetka.report/public.html>.
32. Пальчук, О. В. Проблеми формування облікової політики підприємства. Становлення облікової політики в Україні: зб. тез доп. всеукр. наук. конф., 18-19 травня 2007 р. Тернопіль: Наукова думка, 2007. С.164- 165.

33. Партин: Г. О., Загородній: А. Г., Свідрик: Т. І., Ясінська: А. І., Бойчук: Т. М. *Управлінський облік: монографія* Львів: Вид-во Львівської політехніки. 2013. 280 с
34. Писарчук, Оксана Володимирівна, Ольга Миколаївна Кудіна, and Вікторія Валеріївна Тютлікова. "Проблемні аспекти формування облікової політики суб'єкта державного сектору." *Технологический аудит и резервы производства* 1.5 (21) (2015): С.46-50.
35. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 20.12.2023).
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. № 20 (із змінами та доповненнями) (дата звернення 29.11.2023).
37. Попітіч Тетяна. Облікова політика: понятійний апарат і класифікація. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. № 2. 2016. С. 63-74.
38. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури». 2020. 647 с.
39. Патарідзе-Вишинська М.В. Облікова політика: теорія і практика.
40. Пристемський О. С., Сагун А. Ж. Вдосконалення теоретичних та методологічних аспектів функціонування системи бухгалтерського обліку. *Ефективна економіка*. 2021. № 4.
41. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258 VIII. База даних «Законодавство України». ВР України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 20.12.2023).
42. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України:

Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 № 635. База даних «Законодавство України». Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru> (дата звернення 23.12.2018 р.).

43. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 28.12.2023).

45. Про консолідовану звітність Сьома (83/349/ЄЕС) директива ЄС (щодо консолідованої звітності товариств) 83/349 від 13 червня 1983 р.) URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_844.

46. Про річну звітність певних видів компаній Четверта (78/660/ЄЕС) (щодо звітності товариств) № 78/660 від 25 липня 1978 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_908.

47. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

48. Радченко І.О., Орлова О.М. Новий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: ПП Голяка В.М., 2010. 768 с.

49. Сайт аналітичної онлайн-системи бізнес-розвідки You Control. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/37193071/.

50. Сакун А., Волковська Л. Тенденції розвитку облікової системи підприємства відповідно запитів користувачів. *Abstracts of XIV International Scientific and Practical Conference*. Rome, Italy 2021. Pp. 53-56.

51. Сердюк В.М., Бешуля І.В., Гевлич Л.Л., Панкова М.М. //Облікова політика: Навчальний посібник Донецьк: Донецький національний університет, 2013. 307с.

52. Соколовська А. М. Шляхи реформування податкової системи України. *Фінанси України*. №12. 2014. С.103-121.

53. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства. Ірпінь: Національний університет ДПС України. 2015. 240 с.
54. Сугак Т. Удосконалення організації процесу бухгалтерського обліку у забезпеченні економічної безпеки промислових підприємств. *Науковий вісник* 2016. № 1. С. 147-162.
55. Тищенко В.Б. Особливості організації обліку розрахунків з оплати праці в бюджетних установах. *Управління розвитком*. 2013. №12. С. 73 – 75.
56. Хендриксен Э.С. Теорія бухгалтерського обліку: Під ред. проф. Я.В. Соколова. М.: Фінанси та статистика, 1997. 576 с.
57. Хоменко Н. В.Товарні запаси: проблеми обліку, контролю та звітності : монографія Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. 153 с
58. Черній, М. Я. Формування облікової політики підприємств на основі організаційно-технологічних особливостей діяльності. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012.
59. Чабан Г.В., Бурлаков О.О. Аналіз факторів впливу на формування облікової політики в системі управління підприємством *Економічний вісник університету*. 017. | Випуск № 32/1.
60. Federal Reserve Bulletin issued by the Federal reserve Board. Washington: Washington Government feinting office. APRIL, 1917. 334 p.
61. Locke, J. An Essay Concerning Human Understanding: With Thoughts On the Conduct of the Understanding. Sagwan Press ,1689.